

Belső használatra!

A 7,62 mm-es RPK golyószóró leírása és kezelési szabályai

MUNKÁSÖRSÉG ORSZÁGOS PARANCSNOKSÁG
1977

ÁLTALÁNOS TUDNIVALÓK

A golyószóró rendeltetése, harcászati jellemzése

1. A 7,62 mm-es RPK (Kalasnyikov) golyószóró (1. ábra) a lövészraj leg-hatásosabb sorozatlövő fegyvere. Rendeltetése ellenséges élőerők és tüezsközök leküzdése, megsemmisítése.

1. ábra: Az RPK (Kalasnyikov) golyószóró

2. A golyószóróhoz 1943 M. acélmagvas (normál), fényjelző és páncéltörő-gyújtó lövedékes töltény használható.

A golyószóró egyes és sorozatlövés leadására alkalmas. Fő tüzelési módja a sorozatlövés, amely lehet rövid sorozat (5 lövésig), hosszú sorozat (15 lövésig), illetve lehet folyamatos tüzelés.

Tüzeléskor a töltényeket a tár adogatja. A tár 40 töltény befogadására alkalmas.

Leghatásosabb lőtávolság élő célokra 800 m-ig, repülőgépre és ejtőernyősökre 500 m-ig. Irányzéktávolsága 1000 m.

A pásztázott lövés távolsága mellalakra 365 m, futó alakra 540 m.

Elméleti tűzgyorsasága kb. 600 percenként.

A golyószóró gyakorlati tűzgyorsasága sorozatlövessel legfeljebb 150 egyes lövésekkel legfeljebb 50 lövés percenként.

A golyószóró rövid szerkezeti és működési leírása

3. A golyószóró a következő részekből és szerkezetekből áll (2. ábra):

- a cső a tokkal, az irányzószervezettel, a fegyverlábbal és a tusával;
- a tokfedél;
- a zárkeret a gázdugattyúrúddal;
- a zár;
- a helyretolószerkezet;
- a gázdugattyúvezető a felsőággal;
- az elsütőszervezet;
- az alsóág;
- a tár.

A golyószórókészlethez tartoznak még a tartozékok és más kiegészítő anyagok. A golyószóró részeinek és szerkezeteinek felépítése többségében megegyezik az AKM géppisztoly részeivel és szerkezeteivel.

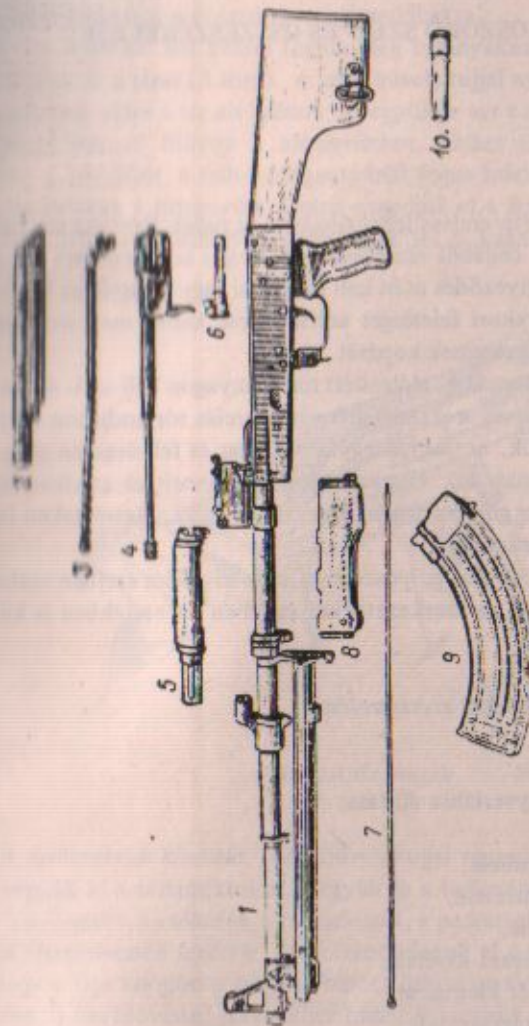
4. A golyószóró a működéshez a csőből a gázhengeren át a zárkeret gázdugattyújára ható löporgázok energiáját használja fel. Lövéskor a lövedék után áramló löporgázok egy része a gázátömlő furaton keresztül a gázhengerbe jutva nyomást gyakorol a gázdugattyú mellső falára, azt a zárkerettel és a zárral együtt hátsó helyzetbe löki.

A zárkeret hátrasiklásakor a zár kireteszeli a csőfuratot, kihúzza a hüvelyt a töltényürből és kiveti azt. A zárkeret e közben összenyomja a helyretoló rugót, hátsó, alsó helyzetbe kényszeríti a kakast.

A zárkeret – a zárral – a helyretolórugó hatására tér vissza a mellső helyzetbe, közben a zár a tárból a töltényürbe továbbítja a soron következő töltényt és elreteszeli a csőfuratot.

Ha a tűzváltó sorozatlövésre van állítva, az elsütőbillentyű meghúzása után a lövés mindaddig folytatódik, amíg az elsütőbillentyűt meghúzott helyzetben tartjuk és a tárban töltény van.

Ha a tűzváltó egyes lövésre van állítva, akkor az elsütőbillentyű meghúzásával csak egy lövés adható le. A következő lövéshez el kell engedni az elsütőbillentyűt és újra meg kell húzni.

2. ábra: A golyószóró részei és szerkezete: 1 – cső a tokkal, az irányzószervezettel, a fegyverlábbal és a tusával; 2 – tokfedél; 3 – helyretolószerkezet; 4 – a zárkeret a gázdugattyúval; 5 – gázdugattyúvezető a felsőággal; 6 – zár; 7 – tisztítóeszköz; 8 – alsóág; 9 – tár; 10 – tartozékok a tartozékokkal

A GOLYÓSZÓRÓ SZÉT- ÉS ÖSSZESZERELÉSE

5. A golyószóró szétszerelése lehet *részleges és teljes*. Részlegesen tisztítás, kenés és megvizsgálás céljából szereljük szét. Teljes szétszerelésre akkor van szükség, ha: erős szennyeződés után kell tisztítani vagy ha javítani kell a fegyvert. A golyószóró gyakori felesleges szétszerelése káros, mert meggyorsítja alkatrészeinek és szerkezeteinek kopását.

A golyószórót asztalon, vagy aláterített tiszta anyagon kell szét- és összeszerelni. A fegyver részeit és szerkezeteit a szétszerelés sorrendjében rakjuk le, óvatosan bánjunk velük, ne rakjuk egymásra őket és feleslegesen nagy erőt, erős ütésekkel ne alkalmazzunk. Összeszereléskor azonosítsuk az alkatrészeket a levő számokat. Minden golyószórónál egyezzen meg az alkatrészeket található szám a tokon levő számmal.

Szét- és összeszerelést éles golyószóróval csak kivételes esetben szabad oktatni. Az alkatrészekkel és szerkezetekkel ezekben az esetekben is különös gondtal kell bánni.

6. A golyószóró részleges szétszerelése:

A szétszerelés sorrendje:

- a golyószóró fegyverlábra állítása,
- a tár levétele,
- a tartozékok kivétele,
- a tisztítóvessző levétele,
- a tokfedél levétele,
- a helyretolószerkezet kivétele,
- a zárkeret és a zár kiemelése,
- a zár kivétele a zárkeretből,
- a gázdugattyúvezető és felsőággy levétele.

a) *A golyószóró fegyverlábra állítása.* Bal kézzel az alsóágynál fogva tartjuk a golyószórót függőleges helyzetben. Jobb kézzel kapcsoljuk ki a lábrögzítőt, hajtsuk el a lábakat a csőtől úgy, hogy azok rögzített helyzetbe kerüljenek. Ezután állítsuk a golyószórót a fegyverlábra.

b) *A tár levétele.* Bal kézzel fogjuk meg tusanyaknál a golyószórót, jobb kézzel fogjuk át a tárat (3. ábra). A jobb hüvelykujjal nyomjuk meg a tárrögzítőt, nyomjuk előre a tár alsó részét és vegyük le azt a golyószóróról. Ezután ellenőrizzük *nincs-e töltény a töltényürben*. Ehhez állítsuk alsó (középső) helyzetbe a tűzváltót, a felhúzófogantyúnál fogva húzzuk hátra a zárkeretet, majd ellenőrizzük a töltényűrt. Utána engedjük el a felhúzófogantyút, majd az elsütőbillentyű elhúzásával szabadítsuk fel a kakast a billentyű kakasasztójáról.

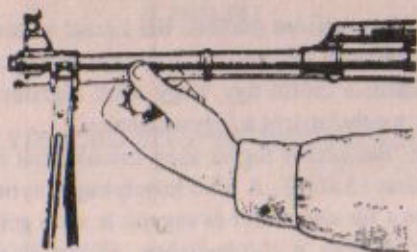

3. ábra: A tár levétele

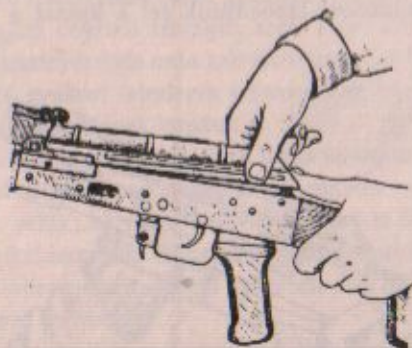
c) *A tartozékok kivétele.* Jobb hüvelykujjal nyomjuk be a tusaüreg fedelét és vegyük ki a tartozékokat. Vegyük le a tartozékok fedelét, vegyük ki belőle a kóctartót, a csőkefét, a csavarhúzót, a padiátverőt és a csapat.

d) *A tisztítóvessző levétele.* Bal kézzel húzzuk el a tisztítóvesszőt a csőtől úgy, hogy a feje kijöjjön a célgömbbilincs ütközője alól (4. ábra), majd húzzuk előre. A tisztítóvessző levételéhez használni szabad a padiátverőt.

e) *A tokfedél levétele.* Bal kézzel fogjuk meg a tusanyakat, a bal kéz hüvelykujjával nyomjuk meg a helyretolórugó-vezető saroknyúlványát, jobb kézzel pedig emeljük felfelé a tokfedél hátsó részét és vegyük le (5. ábra).

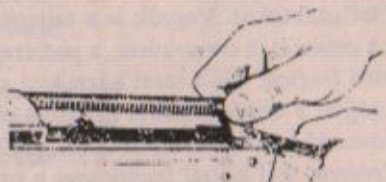

4. ábra: A tisztítóvessző levétele

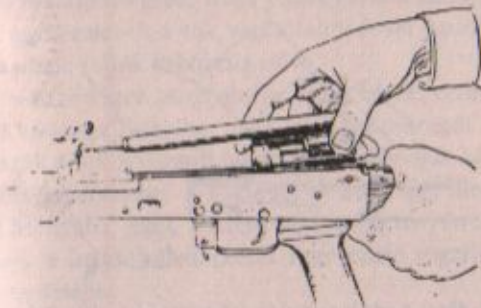
5. ábra: A tokfedél levétele

f) *A helyretolószerkezet kivétele.* A golyószórót bal kézzel a tusanyaknál tartva, jobb kézzel nyomjuk előre a rugóvezetőt mindaddig, amíg sarka ki nem jön a tok hosszanti hornyából. Ezután emeljük meg a rugóvezető hátsó végét (6. ábra) és húzzuk ki a helyretolószerkezetet a zárkeret furatából.

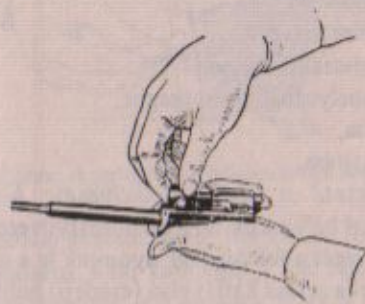
6. ábra: A helyretolószerkezet kivétele

g) *A zárkeret és a zár kiemelése.* Bal kézzel továbbra is tartjuk a tusanyaknál a golyószórót, jobb kézzel húzzuk hátra ütközésig a zárkeretet – benne a zárral – majd emeljük felfelé (7. ábra) és vegyük ki a tokból.

7. ábra: A zárkeret és a benne levő zár kiemelése

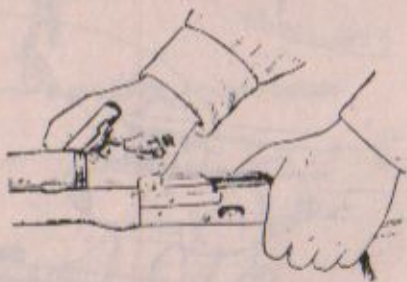
h) *A zár kivétele a zárkeretből.* Fogjuk a zárkeretet bal kezünkbe úgy, hogy a zár felül legyen (8. ábra). Jobb kézzel nyomjuk a zárat hátra és fordítsuk el úgy, hogy a zárvezető szemölcs kikerüljön a zárkeret vezetőhornyából, ezután a zárat előrehúzza vagy ki a zárkeretből.

8. ábra: A zár kivétele a zárkeretből

i) *A gázdugattyúvezető és felső ágy levétele.* A golyószórót bal kézzel tartva, vegyük jobb kézbe a tartozékokat és annak hosszú, keskeny téglalap alakú nyílásával a gázdugattyúvezető-retesz karját fordítsuk el függőleges helyzetig (9. ábra) és a gázdugattyúvezetőt vegyük le a gázhengerről.

Ezzel a golyószóró részleges szétszerelése befejeződött.

9. ábra: A gázdugattyúvezető reteszének elfordítása a tartozékok segítségével

7. A golyószóró részleges összeszerelése

Az összeszerelés sorrendje:

- a gázdugattyúvezető és felsőágy felhelyezése,
- a zár behelyezése a zárkeretbe,
- a zárkeret és a zár behelyezése a tokba,
- a helyretolószerkezet behelyezése,
- a tokfedél felhelyezése,
- feszítelenítés és biztosítás,
- a tisztítóvessző visszahelyezése,
- a tartozékok behelyezése a tusaüregbe,
- a tár felkapcsolása,
- a fegyverláb felhajtása.

a) *A gázdugattyúvezető és felsőágy felhelyezése.* A golyószóró tokját bal kézzel tartva jobb kézzel helyezzük fel a gázdugattyúvezető mellső végét a gázhengerre, majd hátsó végét a felsőággal nyomjuk le a csőhöz. A tartozékok segítségével fordítsuk el a retesz karját alsó (eredeti) helyzetébe.

b) *A zár behelyezése a zárkeretbe.* Fogjuk meg bal kézzel a zárkeretet, jobb kézzel pedig a zárat. Helyezzük a vezetőszemölcsével felfelé néző zárat

hengeres részével a zárkeret furatába, majd fordítsuk el úgy, hogy a vezetőszemölcs a zárkeret vezetőhornyába illeszkedjék be, utána toljuk a zárat előre.

c) *A zárkeret és a vele összeszerelt zár behelyezése a tokba.* Vegyük a zárkeretet a jobb kezünkbe úgy, hogy a zárat hüvelykujjunk mellső helyzetben tartva. Bal kézzel fogjuk meg a tusanyakat, jobb kézzel vezessük be a gázdugattyút az irányéktalp üregébe, majd toljuk előre a zárkeretet annyira, hogy annak hornyai egybeessenek a tok vezetőfelületeivel, ezután helyezzük a zárkeretet a tokba, majd toljuk ütközésig előre.

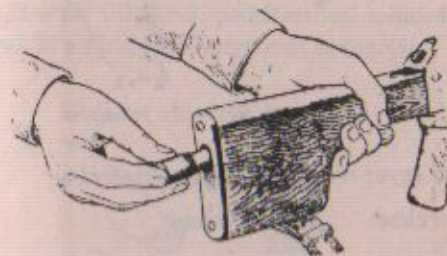
d) *A helyretolószerkezet behelyezése.* Jobb kézzel vezessük be a helyretolószerkezetet a zárkeret furatába, majd a helyretolórugót összenyomva, rögzítőmarkát illesszük a tok hosszanti hornyába és engedjük hátra.

e) *A tokfedél felhelyezése.* A tokfedél mellső végét illesszük az irányéktalp félköríves hornyába, majd a hátsó végét jobb tenyérrel nyomjuk előre és felfelé úgy, hogy a helyretolószerkezet rugóvezető rögzítőszarka beilleszkedjen a tokfedél nyílásába.

f) *Feszítelenítés és biztosítás.* Húzzuk meg az elsütőbillentyűt, utána állítsuk a tűzváltókart felső (biztosított) helyzetbe.

g) *A tisztítóvessző visszahelyezése.*

h) *A tartozékok behelyezése a tusaüregbe.* Rakjuk a tartozékokat a tartozéktokba, tegyük rá fedelét, utána a tartozékokot fenekével előre dugjuk a tusaüregbe, (10. ábra) úgy, hogy a tusaüreget a fedél lezárja.

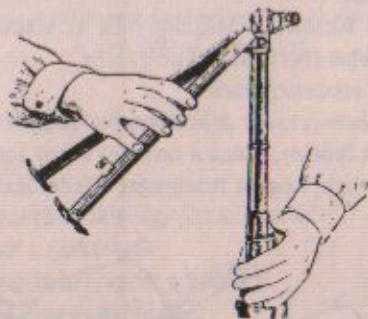
10. ábra: A tartozékok behelyezése a tusaüregbe

i) *A tár felkapcsolása golyószóróra.* Bal kézzel fogjuk meg a tusanyakat, jobb kézzel pedig akasszuk a tár kampóját a tok vájatába (11. ábra), majd a tár alsó részét húzzuk magunk felé annyira, hogy a tárrögzítő a tár támaszműködő ugorjon.

11. ábra: A tár felkapcsolása

j) *A fegyverláb felhajtása.* Bal kézzel állítsuk a golyószórót függőleges helyzetbe. Jobb kézzel nyomjuk össze a lábakat, szorítsuk azokat a csőhöz, majd a lábrögzítővel kapcsoljuk őket össze (12. ábra).

12. ábra: A fegyverláb felhajtása

8. A golyószóró egyes részeinek teljes szétszerelése

a) A tár szétszerelése

Fogjuk a tárat bal kézbe, fenekével felfelé szélesebb részével előre. Jobb kézbe fogott padiátverővel nyomjuk be a rögzítőlemez nyúlványát, a bal hüvelykujjunkkal pedig toljuk kissé előre a tárfeneket (13. ábra). Ezután jobb kézzel vegyük le a tárfeneket a tártestről, közben a rögzítőlemezt bal hüvelykujjunkkal tartjuk vissza. Fokozatosan felengedve, az adogatórugót a rögzítőlemezzel és az adogatólemezzel együtt, vegyük ki a tártestből, végül vegyük le az adogatólemezt a rugóról.

13. ábra: A tárfenek levétele

14. ábra: A helyretolószerkezet rugótámasztójának levétele

b) *A helyretolószerkezet szétszerelése.* Fogjuk bal kézbe a helyretolószerkezetet, állítsuk a rugóvezetőt függőlegesen (rögzítősarokkal lefelé) asztalra (alátétre). Nyomjuk lefelé a rugót, jobb kézzel vegyük le a rugótámasztót (14. ábra). Ezután húzzuk le a helyretolórugót a rugóvezetőről és válasszuk el a rugóvezetőrudat a rugóvezetőcsőtől.

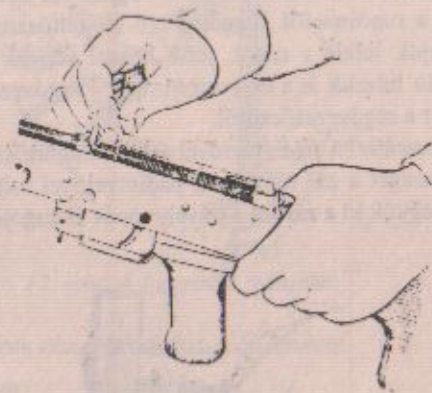
c) *A zár szétszerelése.* A padiátverővel üssük ki az ütőszegcsapot (15. ábra), vegyük ki az ütőszegcsapot a zár furatából, padiátverővel toljuk ki a hüvelyvonó tengelyét, majd vegyük ki a zárból a hüvelyvonót és rugóját.

15. ábra: Az ütőszegcsap kiütése

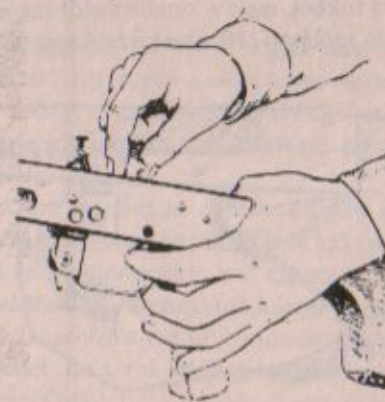
d) Az elsütőszerkezet szétszerelése:

– az egyeslővést biztosító elsütőemelő, a kakaskésleltető és az elsütőbillentyű kiszerezése: állítsuk a tűzváltót sorozatlövésre, majd a golyószórót bal kézzel a toknál fogva, jobb kézbe vett padiátverővel gyakoroljunk nyomást a kioldóemelő karjára, ezáltal felszabadítjuk a kakast a kioldóemelő kakasakasztójának visszatartó hatása alól; ezután az elsütőbillentyű hátrahúzásával engedjük előre a kakast; a padiátverő vékony végével emeljük meg az ütőrugó bal végét és ujjal illesszük a kakasnyugasz mögé; csavarhúzóval emeljük ki a kioldóemelő rugójának hosszú végét az elsütőbillentyű tengelyének gyűrűs hornyából; padiátverővel balra tolva vegyük ki az elsütőbillentyű tengelyét; fokozatosan húzzuk ki a padiátverőt; emeljük ki a tokból az egyeslővést biztosító elsütőemelőt, annak rugóját, a kakaskésleltető rugóját és a kakaskésleltetőt; a padiátverővel emeljük fel az ütőrugó jobboldali végét és ujjal azt is illesszük a kakasnyugasz mögé (16. ábra); bal mutatóujjal alulról nyomva, az elsütőbillentyűt jobb kézzel felfelé vegyük ki a tokból (17. ábra).

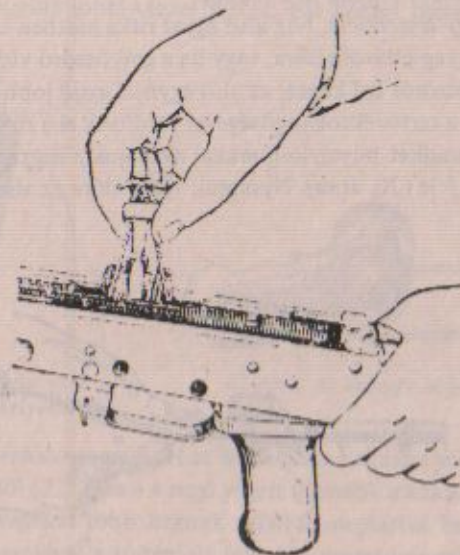

16. ábra: Az ütőrugó jobboldali végének ráakasztása a kakasnyugaszra

– a kakas kiszerezése: csavarhúzóval gyakoroljunk nyomást a kioldóemelő rugójának hosszú szárára, akasszuk ki a kakastengely gyűrűs hornyából, padiátverővel toljuk ki balra a kakas tengelyét; a kakast jobb kézzel megtartva, bal kézzel vegyük ki a kakastengelyt; fordítsuk el a kakast úgy, hogy baloldali csapja a töltényűr felé nézzen, majd vegyük ki a kakast a tokból (18. ábra); végül vegyük le az ütőrugót a kakasról;

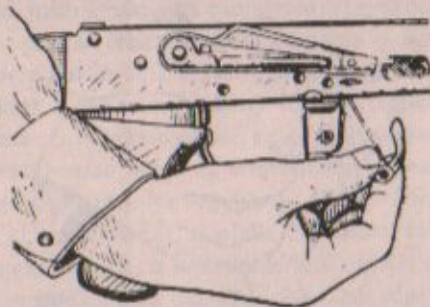

17. ábra: Az elsütőbillentyű kiemelése a tokból

18. ábra: A kakas kiemelése a tokból

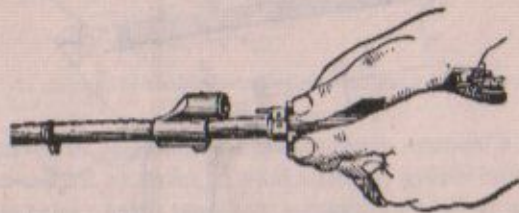
– a kioldóemelő kiszerelése: padiátverővel toljuk ki balra a kioldóemelő tengelyét és vegyük ki a tokból, majd a kioldóemelőt rugójával együtt vegyük ki a tár számára szolgáló nyíláson (19. ábra); végül vegyük le a rugót a kioldóemelőről;

19. ábra: A kioldóemelő és rugójának a kiemelése a tokból

– a tűzváltó kiszerelése: fordítsuk a tűzváltó karját felfelé függőleges helyzetig és jobbra húzva vegyük ki a tokból.

e) Az alsó ágy leszerelése. (Az alsó ágyat ritka esetben szereljük le, például a konzerváló anyag eltávolítására, vagy ha a golyószóró vízbe esett stb.) Fogjuk meg a golyószórót bal kézzel az alsó ágytól, majd jobb kezünkbe vett csavarhúzóval vagy a tartozéktok segítségével fordítsuk el a rögzítőt félfordulattal előre. Ezután mindkét hüvelykujjunkkal nyomjuk a rögzítőgyűrűt az alsóágyról a gázhenger felé (20. ábra). Nyomjuk végül előre az alsóágyat és vegyük le a csőről.

20. ábra: Az alsóágy rögzítőgyűrű előretolása

9. A golyószóró egyes részei teljes szétszerelés utáni összeszerelése:

a) Az alsóágy felszerelése. Bal kézzel fogjuk meg a golyószórót a toknál, jobb kézzel pedig alulról helyezzük a csőre az alsóágyat és úgy nyomjuk hátra a tokhoz, hogy az alsóágy rögzítőnyúlványai beleilleszkedjenek a tok megfelelő fészekébe. Ezután húzzuk rá a rögzítőgyűrűt az alsóágyra és fordítsuk el a rögzítőt félfordulattal hátrafelé.

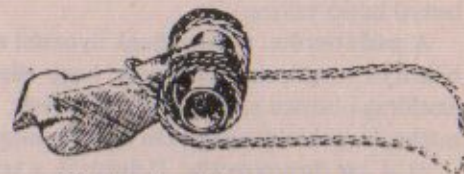
b) Az elhűtőszervezet beszerelése. Az összeszerelés megkezdése előtt egyeztetünk az egyeslővést biztosító elsütőemelőn, a kakaskéslítettén, az elsütőbilentyűn, a kakason és a kioldóemelőn levő számokat a tokon levő számokkal;

– a tűzváltó behelyezése: tartsuk bal kézzel a golyószórót, jobb kézzel toljuk át a tűzváltó tengelyét a tok jobb oldalán levő idomnyíláson úgy, hogy a csapok illeszkedjenek be a tok falában levő furatokba; ezután a tűzváltót állítsuk sorozatlövésre (AB);

– a kioldóemelő beszerelése: a rugó rövid végét illesszük a kioldóemelő nyúlványának furatába, a tár számára szolgáló nyíláson keresztül helyezzük a kioldóemelőt a tokba; a kioldóemelő karját illesszük a helyére, jobbról toljuk be a padiátverőt a kioldóemelő tengelye számára szolgáló furatba; a kioldóemelőt a rugóval együtt jobb kézzel tartva, bal kézzel helyezzük be a tengelyt (21. ábra).

21. ábra: A kioldóemelő tengelyének behelyezése

22. ábra: Az ütőrugó helyzete a kakason

– a kakas beszerelése: tegyük fel az ütőrugót a kakascsapokra hurokrészével a lemunkálás felől (22. ábra); a rugó végeit illesszük a kakasnyugasz mögé, a kakast és a rugóvégeket jobb kezünk ujjainál megtartva helyezzük bele a tokba, a baloldali csapjával a töltényűr felé, bal mutatóujjunkkal (csavarhúzóval) nyomjuk a kioldóemelőrugó hosszú szárát a tokfenékhez, fordítsuk el

a kakast, egyeztessük furatát a tokon levő megfelelő furattal, balról dugjuk be a kakas tengelyét és nyomjuk ütközésig jobbra (kattanás hallható), jobb kezünk ujjával vegyük le az ütörugó jobboldali végét a kakasnyugaszról és engedjük azt a tok fenekére;

– az egyeslővést biztosító elsütőemelő és a kakaskésleltető összeszerelése az elsütőbillentyűvel; helyezzük be a rugót az egyeslővést biztosító elsütőemelő furatába; tartsuk az elsütőbillentyűt bal kezünkbe száránál fogva, jobb kézzel helyezzük rá az egyeslővést biztosító elsütőemelőt úgy, hogy rugójának alsó vége az elsütőbillentyű mélyedésébe illeszkedjék; azután az egyeslővést biztosító elsütőemelő és az elsütőbillentyű jobboldali fala közé helyezzük be a kakaskésleltető rugóját hosszabb végével felfelé és előre; jobb kezünk ujjával illesszük össze az elsütőbillentyűt, az elsütőemelőt és a kakaskésleltető rugóját a tengely befogadására szolgáló furatokat, baloldal felől toljuk a csapot hegyes végével előre (a csap a tartozékokban található); a csapra jobbról húzzuk rá a kakaskésleltetőt és nyomjuk azt ütközésig jobbra; a padiátverő segítségével akasszuk a rugó hosszabb végét a kakaskésleltető reteszének hornyába;

– az elsütőbillentyű beszerelése; helyezzük az elsütőbillentyűt a tokba, padiátverővel emeljük fel az ütörugó jobb végét és helyezzük az elsütőbillentyű hátsó vállára; bal kézzel helyezzük be az elsütőbillentyű tengelyt, fokozatosan nyomjuk ki vele jobbra a csapot; a kioldóemelő rugójának hosszú szára legyen a tengely fölött; a padiátverővel akasszuk be a kioldóemelő rugó hosszú végét az elsütőbillentyűtengely gyűrűs hornyába; jobb kezünk ujjával vegyük le az ütörugó bal végét a kakasnyugaszról és helyezzük az elsütőbillentyű hátsó vállára.

A padiátverővel gyakoroljunk nyomást a kioldóemelő, a kakas és az elsütőbillentyű tengelycinek a végére, hogy ellenőrizzük a tengelyeknek a kioldóemelő rugó hosszú szárával való rögzítését. Végül a kakast állítsuk hátsó helyzetébe, hogy kioldónyugaszán akadjon meg.

c) A zár összeszerelése. Helyezzük a zár nyílásába a hüvelyvonót és a hüvelyvonórugót, majd a hüvelyvonót nyomás alatt tartva, illesszük be a tengelyét a furatba úgy, hogy a tengelyen levő hasíték a zár hengeres része felé nézzen. Vegyük a zárat bal kézbe vezetőszerkezettel felfelé, hengeres részével magunk felé és helyezzük be a zár furatába az ütőszeget bemarkásával az ütőszegcsap furatával szemben. Az ütőszegcsapot a vezetőszerkezet felől nyomjuk be a zár furatába.

d) A helyretolószerkezet összeszerelése. Dugjuk a rugóvezetőrudat (bemarart végével előre) a rugóvezetőcsőbe annak sarka felől. Segítségül dugjuk a tisztítóvesszőt a rugóvezetőcsőbe és az egészet állítsuk függőleges helyzetbe. Húzzuk rá a rugóvezetőre a helyretolórugót, majd nyomjuk össze annyira, hogy a rúd vége szabadon maradjon és arra helyezzük fel a rugótámasztót. Végül a tisztítóvesszőt vegyük ki a rugóvezetőcsőből.

e) A tár összeszerelése. Helyezzük az adogatólemezt a rugóra úgy, hogy a rugó szabad végének első menetét akasszuk be az adogatólemez behajlított vége alá. Helyezzük be a rugót a rajta levő adogatólemezzel a tártestbe. Nyomjuk be a rögzítőlemezt a tártestbe és ilyen helyzetben tartva húzzuk rá a tárfejeket a tártestre úgy, hogy az karmaival a tártest peremeibe kapaszkodják, a rögzítőlemez nyúlványa pedig beleilleszkedjék a tárfenék nyílásába (a kattanás legyen hallható.)

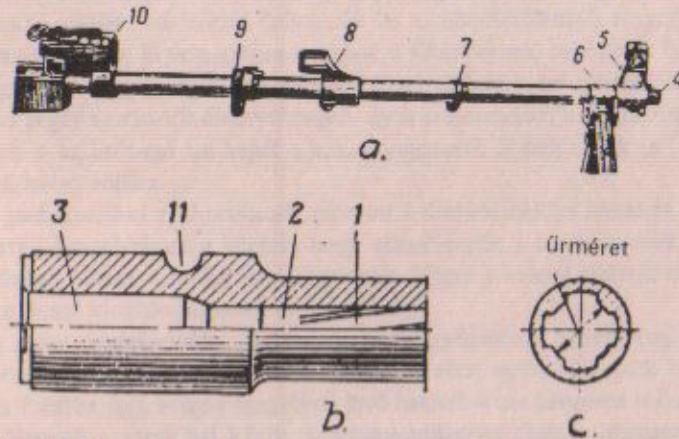
A GÖLYÖSZÖRÖ RÉSZEINEK, SZERKEZETEINEK, TARTOZÉKAINAK ÉS TÖLTÉNYEINEK RENDELTETÉSE, SZERKEZETI FELÉPÍTÉSE

A golyószóró részeinek és szerkezeteinek rendeltetése, szerkezeti felépítése

10. A cső (23. ábra) a lövedék vezetésére és induló irányának megadására szolgál.

A csőnek huzagolt furata van, amelynek négy barázdája balról jobbra és felfelé csavarodik. A barázdák közötti részeket ormózatoknak nevezzük. A cső huzagolása biztosítja a lövedéknek hossz tengelye körüli forgó mozgását. A két egymással szemben fekvő ormózat közötti távolság adja a cső űrméretét. A golyószóró űrmérete 7,62 mm. A cső hátsó vastagított végében a furat sima, a töltény elhelyezésére szolgál, ezért ezt a részt töltényűrnek nevezzük.

A töltényűr és a cső huzagolt része között van az átmeneti kúp.

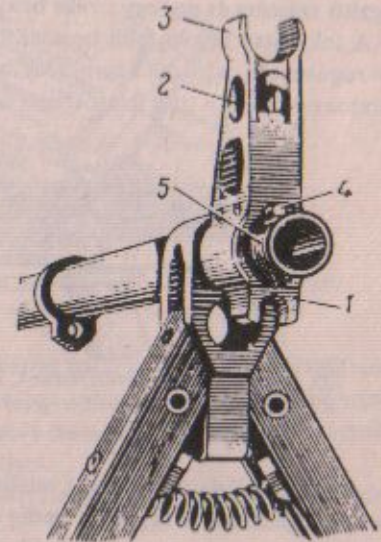

23. ábra: A cső: a - a cső kívülről; b - a csőfar metszete; c - a cső keresztmetszete;
1 - huzagolt rész; 2 - átmeneti kúp; 3 - töltényűr; 4 - menetes rész; 5 - célgömbbilincs;
6 - lábbilincs; 7 - fülesgyűrű; 8 - gázhenger; 9 - alsóágy-rögzítőgyűrű;
10 - irányzéktalp; 11 - kimunkálás a csőrogzító csap számára

A cső külső részén találhatók: a torkolati végétől hátrafelé, menetes rész, célgömbbilincs, lábbilincs, fülesgyűrű, gázhenger a gázáteresztőnyílással, alsóágy-rögzítőgyűrű, irányzéktalp, kivágás a hüvelyvonókarom számára. A célgömbbilincs, a fülesgyűrű, a gázhenger és az irányzéktalp csapokkal van a csőhöz rögzítve.

A csőtorkolaton levő menetes rész vaktölténnyel való tüzeléskor a visszalökéserősítő felcsavarására szolgál. A menet megóvása céljából a csőre szorítóhüvely van rácsavarva.

A célgömbbilincs (24. ábra) részei: ütköző a tisztítóvessző feje számára, áttörés a célgömbtalp számára, célgömbvédő és rugósrögzítő. Ez utóbbi biztosítja lecsavarodás ellen a visszalökéserősítőt, a szorítóhüvelyt, továbbá a cső tisztításakor a tartozékok fedelét.

24. ábra: A célgömbbilincs:
1 - ütköző a tisztítóvessző számára;
2 - áttörés a célgömbtalp számára;
3 - célgömbvédő;
4 - a szorítóhüvely rögzítője;
5 - menet

A lábbilincs tartja a fegyverláb a csővön. A lábbilincsen áttörtet található tisztítóvessző számára, megfelelő kimunkálások a láb rögzítésére, továbbá átárolók a fegyverláb elfordulásának korlátozására.

A fülesgyűrű a tisztítóvessző vezetésére szolgál.

A gázhenger irányítja a löporgázokat a gázdugattyúra. Csővégszerűen van beépítve, furata a gázdugattyú befogadására szolgál. A gázhengeren furatok

vannak a löporgázok vezetésére. A gázhenger alsó részén fülecs található a tisztítóössző vezetésére.

Az alsóágy-rögzítőgyűrű erősíti fel az alsóágy elülső részét a golyószóróhoz. Rajta található az ágyrögzítőgyűrű-retesz, a szíjkengyel és a tisztítóösszőt befogadó fészek.

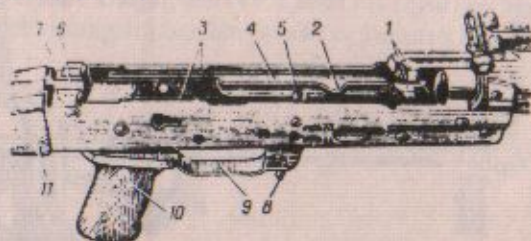
A csövet csap rögzíti a tokhoz és attól nem választható szét.

11. *A tok* (25. ábra) tartja össze a golyószóró részeit, irányítja a zár és zárkeret mozgását. A tokban van elhelyezve az elsütőszerkezet. Felülről a tokfedél zárja le.

A token a következők találhatók:

Belsejében fészkek vannak a zár reteszelőszemölcsjei részére. Vezetőfelületek és vezetőlécek találhatók a zárkeret mozgásának irányítására, kivetőnyúlvány a hüvely kivezetésére, szegecs az oldalfalak rögzítésére, nyúlvány a tárrögzítő számára és egy-egy ovális benyomás az oldalfalakon a tár vezetésére.

A tok hátsó részén felül hosszanti hornyok találhatók a helyretolószerkezet rugóvezető csőrögzítő sarkokrész számára, keresztirányú horony a tokfedél furatos nyúlvány a tusa felerősítéséhez.

25. ábra: *A tok*: 1 – reteszfészkek; 2 – kivetőnyúlvány; 3 – vezetőfelületek; 4 – vezetőléc; 5 – tártartó szegecs; 6 – hosszanti horony; 7 – keresztirányú horony; 8 – tárrögzítő; 9 – sátorvas; 10 – markolat; 11 – tusa

A tok oldalfalain 4–4 furat található. Három az elsütőszerkezet tengelyének befogadására, a negyedik pedig a tűzváltótengely számára. A tok jobb oldalán két bemarás van a tűzváltó beállítására. A középen levő (AB) jel a sorozatot, az alsó (0) pedig az egyeslővést jelenti.

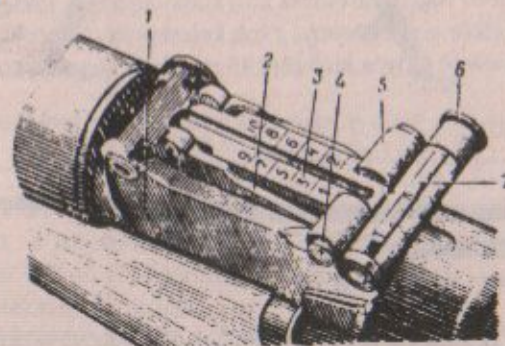
A tok alsó részén van egy nagyobb a tár és egy kisebb nyílás az elsütőbillentyű számára.

A tokhoz van hozzáerősítve a tusa szíjkengyellel, a markolat, a sátorvas és tárrögzítő.

12. Az *irányzószervezet* a golyószórónak különböző távolságokon levő célokra történő irányzására szolgál. Részei: az irányzék és a célgömb.

Az irányzék (26. ábra) áll az irányzéktalpból, az irányzékcsapóból, az irányzékcsapó rugóból, az irányzéktolóból, a rugóval ellátott irányzéknymóból és a nézőkéből.

Az irányzéktalp két oldalán ív van, az irányzékcsapó meghatározott magasságának biztosítására. Az irányzékcsapó behelyezésére fülecsok szolgálnak. Találhatók az irányzéktalpon furatok a rögzítőcsap és a gázdugattyúvezető rögzítőretesz részére. Belül fészkek találhatók az irányzékcsapó rugója számára, üreges rész a gázdugattyú részére. Az irányzéktalp hátsó felén félkör alakú horony van a tokfedél mellső végének befogadására. Az irányzéktalpat csap rögzíti a csőhöz.

26. ábra: *Az irányzék*: 1 – irányzéktalp; 2 – irányzékv; 3 – irányzékcsapó; 4 – irányzéknymó; 5 – irányzéktoló; 6 – állítócsavar; 7 – nézőke

Az irányzékcsapón van a nézőke, továbbá fogazat, hogy az irányzéktolót a rugós irányzéknymó a beállított helyzetben tartsa. Az irányzékcsapó mindkét felületén 1-től 10-ig számozott bevésített skála van. A skálán levő számok az irányzéktávolságot jelentik 100 méterekben.

Az irányzékcsapó rugó az irányzéktalp fészkeiben van elhelyezve, az irányzékcsapót a beállított helyzetben tartja.

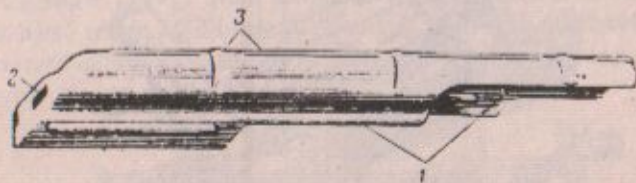
Az irányzéktoló az irányzékcsapóra van felillesztve, beállított helyzetében az irányzéknymó tartja. Az irányzéknymó, a rugó és a fog segítségével kapcsolódik az irányzékcsapó fogazatában.

A nézőke az irányzékcsapó hátsó végére van felszerelve. A nézőke hátsó falán (a középső jeltől jobbra és balra 5–5) összesen 10 osztásjel található. Egy beosztási jel 2 vonást jelent.

A nézőke oldalirányú mozgását a nézőkeállító orsó és az állítócsavar teszi lehetővé. A nézőke egy osztásjelre történő elmozgatásához az állítócsavar másfélszeres körbefogatása szükséges.

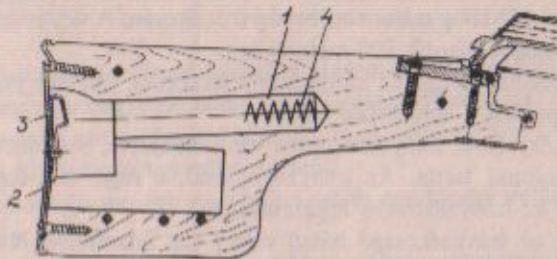
A célgömb a célgömbtalpra van becsavarva, az pedig a célgömbbilincsbe van beerősítve. A célgömbtalpon és a célgömbbilincsen rovátkák vannak, amelyek a célgömb helyzetét mutatják.

13. A tokfedél (27. ábra) a tokban elhelyezett alkatrészeket és szerkezeteket védi a szennyeződéstől. Jobb oldalán lépcsőzetes kivágás van a hüvelyek kivetéséhez, továbbá a zárkeretfelhúzó fogantyú mozgásának biztosítására. A tokfedél hátsó részén nyílás található, a helyretolószerkezet rugóvezető csövének végén levő rögzítősarokrész kinyúlása céljára. A tokfedelet az irányzéktalpon levő félkör alakú horony, a tok keresztirányú hornya és a helyretolószerkezet rugóvezető csövének végén levő rögzítő sarokrész rögzíti a tokhoz.

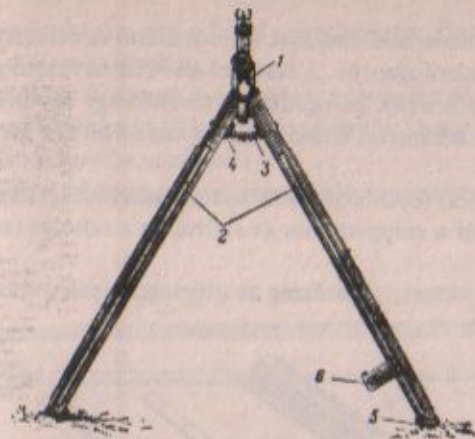

27. ábra: A tokfedél: 1 – lépcsőzetes kivágás; 2 – nyílás; 3 – merevítő borda

14. A tusa (28. ábra) a golyószóró kezelését könnyíti meg. A tusán található a szíjkengyel, a tartozéktok befogadására szolgáló tusaüreg és a fém tusa-aborító lemez a tusaüregfedéllel. A tusaüregbe rugó van beerősítve a tartozéktok kinyomása céljára.

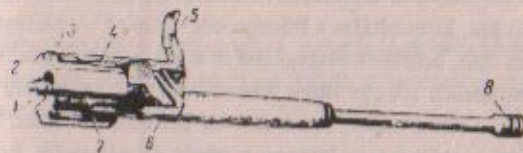
28. ábra: A tusa: 1 – tusaüreg; 2 – tusaborító lemez; 3 – a tusaüreg fedele; 4 – a tartozéktok kinyomórugója

29. ábra: A fegyverláb: 1 – lábbilincs; 2 – lábak; 3 – rugó; 4 – lábcsapok; 5 – talp; 6 – rugós lábrögzítő

15. A fegyverláb (29. ábra) tüzeléskor a golyószóró támasza. Részei: a lábbilincs, a lábak, a lábcsapok, a lábrugó, a bal lábon levő rugós lábrögzítő, amely a lábakat felhajtott állapotban összefogja, a lábak végén levő talpak a talajon való felfekvést biztosítják.

16. A zárkeret a gázdugattyúrúddal (30. ábra) a zár és az elsütőszerkezet működtetésére szolgál.

30. ábra: A zárkeret a gázdugattyúrúddal: 1 – furat a zár számára; 2 – védőnyúlvány; 3 – a kioldóemelő-kikapcsolónyúlvány; 4 – horony a tok vezetőfelülete részére; 5 – felhúzófogantyú; 6 – vezetőhorony; 7 – horony a hüvelykivető számára; 8 – gázdugattyú

A zárkereten furatok vannak a helyretolószerkezet és a zár számára, hátsó részén védőnyúlvány, oldalain hornyak találhatók, amelyek lehetővé teszik a zárkeretnek a tok vezetőfelületein történő mozgását, hátul jobb oldalon,

nyúlvány van a kioldóemelő karjának elfordítására. A zárkeret jobb oldalán található még a felhúzófogantyú. A zárkeret alsó részén vezetőhorony található a zár vezetőszemölcsének befogadására, továbbá egy horony a tok kivetőnyúlványa számára. A zárkeret elülső részéhez van erősítve a gázdugattyúrúd gázdugattyúval.

17. A zár (31. ábra) továbbítja a töltényt a töltényürbe, reteszeli a csőfuratot, ütőszegével ráüt a csappantyúra és eltávolítja a hüvelyt (töltényt) a töltényürből.

A zár részei: a zártest, az ütőszeg az ütőszegcsappal, a hüvelyvonó rugója és tengelyével.

31. ábra: A zár: a - zártest; b - ütőszeg; c - hüvelyvonó; 1 - peremág a hüvelyfenék számára; 2 - a hüvelyvonó fészke; 3 - vezetőszemölcs; 4 - a hüvelyvonó tengely furata; 5 - bal reteszelőszemölcs; 6 - hosszanti horony a hüvelykivetőnek; 7 - hüvelyvonó rugó; 8 - hüvelyvonó tengely; 9 - ütőszegcsap

A zártesten a következők találhatók: a mellső homlokfelületén peremág a hüvelyfenék számára, kimunkálás a hüvelyvonó részére. A zártest oldalain két reteszelőszemölcs van, amelyek reteszeléskor a tok reteszfészkeibe helyezkednek el. A zártest mellső részén van a zárvezetőszemölcs, amely zárás és nyitás alkalmával elfordítja a zárat. A zártest bal oldalán hosszanti horony van a tok kivetőnyúlványa számára (a horony a végén kiszélesedik, hogy a zár a reteszeléskor elfordulhasson). A zártest vastagított részében furatok vannak a hüvelyvonó tengely és az ütőszegcsap számára. A zártest belsejében levő hosszanti furat az ütőszeg befogadására szolgál.

Az ütőszegen található a gyűszeg, továbbá egy bemarás az ütőszeg csap részére.

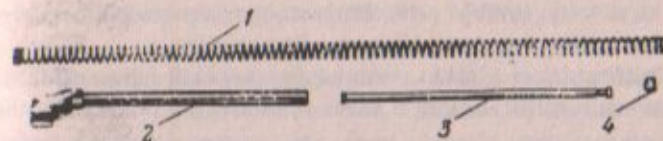
A rugóval ellátott hüvelyvonó húzza ki a hüvelyt, (töltényt) a töltényürből és tartja mindaddig, amíg a hüvely bele nem ütközik a tok kivetőnyúlvány

ba. A hüvelyvonón karom van a hüvely megfogására, fészek a rugó számára, és kimunkálás a tengely részére.

Az ütőszegcsap az ütőszeget és a hüvelyvonótengelyt rögzíti.

18. A helyretolószerkezet (32. ábra) rendeltetése, hogy a zárkeretet és benne a zárat mellső helyzetbe visszatalolja.

Részei: a helyretolórugó, a rugóvezetőcső, a rugóvezetőrúd és a rugótámasztó.

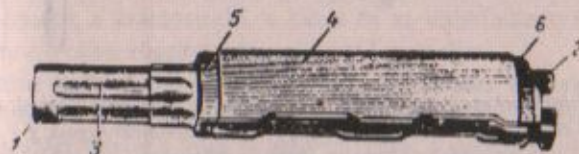
32. ábra: A helyretolószerkezet: 1 - helyretolórugó; 2 - rugóvezetőcső; 3 - rugóvezetőrúd; 4 - rugótámasztó

A rugóvezetőcső hátsó végén perem található a rugó megtámasztására, továbbá rögzítősarokrész nyúlvánnyal, a tokkal való kapcsolat és a tokfedél megtartására. A rugóvezetőcső mellső végének belsejében gyűrűs kimunkálás van a rugóvezetőrúddal való kapcsolat biztosítására.

A rugóvezetőrúd mellső végén bemarás van a rugótámasztó számára, a hátsó végén pedig perem a rugóvezetőcsővel való kapcsolat céljából.

19. A gázdugattyúvezető a felsőággal (33. ábra) a gázdugattyúvezetőből, a mellső és a hátsó fém rögzítőgyűrűből, a felsőágyból és a rögzítő félgyűrűből áll.

A gázdugattyúvezető a gázdugattyú mozgásának vezetésére szolgál. Hosszanti vezetőbordák láthatók rajta. A gázdugattyúvezető mellső vége a gázhengerhez csatlakozik.

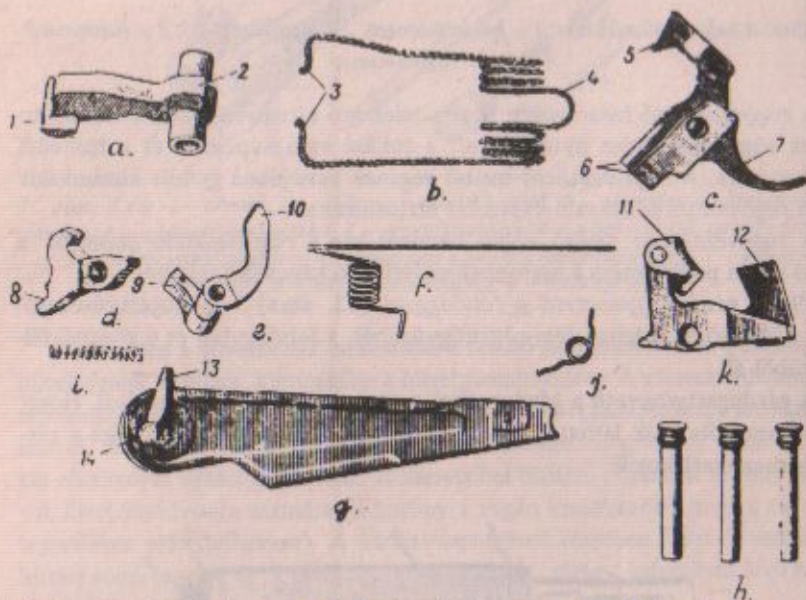
33. ábra: A gázdugattyúvezető a felsőággal: 1 - gázdugattyúvezető; 2 - félköríves rész a rögzítőretesz számára; 3 - gázdugattyúvezető bordái; 4 - felsőágy; 5 - mellső rögzítőgyűrű; 6 - hátsó rögzítőgyűrű

A felsőágy a tüzeléskor keletkezett hőtől védi a golyószórós kezét. Vájat van benne a fém félgűrű befogadására, amely távol tartja a felsőágyat a gázdugattyúvezetőtől.

A felsőágyat a mellő és a hátsó fémgűrű erősíti a gázdugattyúvezetőhöz. A hátsógűrű mögött levő félköríves rész alsó vége az irányéktalp kimunkálásába csatlakozik, felső ferde lemunkált részére a gázdugattyúvezető rögzítő retesz támaszkodik.

20. Az elsütőszerkezet (34. ábra) a kakas működtetésére, sorozat- és egyes lövések kiváltására, továbbá a tüzelés beszüntetésére szolgál. Lehetővé teszi a fegyver biztosítását és megakadályozza a korai elsülést.

Az elsütőszerkezet a tokban van elhelyezve, ahol három azonos méretű tengellyel van rögzítve. Részei: a kakas az ütőrugóval, a kakaskésleltető a ru-

34. ábra: Az elsütőszerkezet: a – kakas; b – ütőrugó; c – elsütőbillentyű; d – egyes lövést biztosító elsütőemelő; e – kioldóemelő; f – a kioldóemelő rugója; g – tűzváltó; h – tengelyek; i – az egyes lövést biztosító elsütőemelő rugója; j – a kakaskésleltető rugója; k – kakaskésleltető; l – kakasnyugas; 2 – kioldónyugas; 3 – behajlított rugóvégek; 4 – hurok; 5 – kakasakasztó; 6 – hátsó vállak; 7 – billentyű; 8 – a nyúlvány kimunkálása; 9 – kakasakasztó; 10 – kioldóemelőkar; 11 – retesz; 12 – mellő nyúlvány; 13 – tűzváltótengely-nyúlvány; 14 – tűzváltótengely-csap

gával, az elsütőbillentyű, az egyes lövést biztosító elsütőemelő a rugóval, a kioldóemelő a rugóval és a tűzváltó.

A kakas rendeltetése, hogy rácsapjon az ütőszegre. A kakason található a kakasnyugas, a kioldónyugas, csapok és egy furat a tengely számára. Az ütőrugó a kakas csapjaira van ráhúzva, hurokresze a kakasra, végei pedig az elsütőbillentyű hátsó vállaira támaszkodnak.

A kakaskésleltető a kakas előremozgásának késleltetésére szolgál, ezáltal sorozatlövéskor javul a szórás kép. Mellő és hátsó nyúlványai vannak, továbbá furat a tengely számára, egy rugó, továbbá hátsó nyúlványához csap csatlakoztatja a reteszt.

Az elsütőbillentyű kakasakasztója a kakast felhúzott állapotban tartja, majd előre engedi azt a fegyver elsütésekor. Található rajta a kakasakasztó, amely a kakast a kakasnyugaszon tartja, furat a tengely számára, hátsó vállak és a billentyűrész.

Az egyes lövést biztosító elsütőemelő kakasakasztójával hátsó alsó helyzetben tartja a kakast egyes lövésnél mindaddig, amíg az elsütőbillentyűt húzva tartjuk. Az elsütőbillentyűvel közös tengelyen van és rugó tartozik hozzá. Az egyes lövést biztosító elsütőemelőn található egy nagyobb furat a tengely számára és egy kisebb a rugó befogadására, van továbbá egy nyúlványa, amelyre a tűzváltótengely nyúlványa támaszkodik sorozattűz esetén, ezáltal kapcsolja az egyes lövést biztosító elsütőemelőt. Ezen kívül a nyúlvány kimunkálása korlátozza a tűzváltótengely nyúlványának előrefordulását a golyószóró biztosított helyzetében.

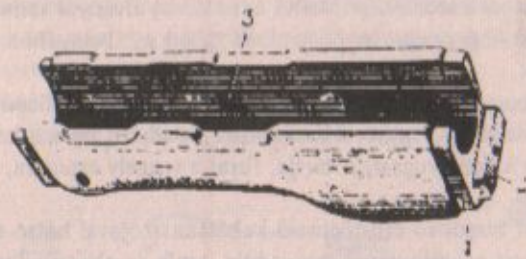
A kioldóemelő sorozatlövés közben – amikor a cső lezárása (reteszelése) megtörtént – felszabadítja a kakast. A kioldóemelőn található kakasakasztó a kakas felhúzott állapotban tartására, kar, amelynek segítségével a kioldóemelőt az előremozgó zárkeret nyúlványa elfordítja.

A kioldóemelővel közös tengelyen van a rugója. Rövidebb vége a kioldóemelővel kapcsolódik, hosszabb szára pedig végighúzódik a tok bal fala mentén, beleilleszkedik a kioldóemelő, a kakas és az elsütőbillentyű tengelyein levő gyűrűs hornyokba, rögzítve a tengelyeket kiesés ellen.

A tűzváltó az elsütőszerkezet sorozat- vagy egyes lövésre állítására, továbbá a golyószóró biztosítására szolgál. Részei: tűzváltótengely a nyúlvánnyal, tűzváltókar a recézett résszel, a jobb és baloldali csap. A csapok a tok falain levő furatokban helyezkednek el. A tűzváltó alsó helyzete az egyes lövésnek, középső helyzete a sorozatnak felel meg, felső helyzetében megakadályozza a fegyver elsütését.

21. Az alsóágy (35. ábra) a golyószóró kezelésének megkönnyítésére szolgál, ezen kívül védi a golyószórós kezét a hőhatástól. A rögzítőgyűrű útján csatlakozik a csőhöz, a hátsó kapcsolórátét és a rögzítőnyúlvány a tok megfelelő fészékébe illeszkedik.

Az alsóágy felső részén levő vájatok tüzelés közben a cső és a gázdugattyúvezető hűtését segítik elő.

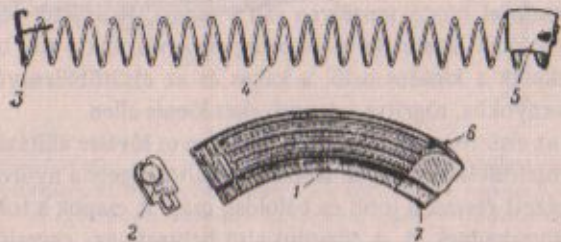

35. ábra: Az alsóágy: 1 – kapcsolórátét; 2 – rögzítőnyúlvány; 3 – vájatok

22. A tár a töltények befogadására és adogatására szolgál.

A tár (36. ábra) részei: a tártest, a tárfenék, a rögzítőlemez, az adogatórugó és az adogatólemez.

A tártest foglalja magába a tár valamennyi részét. Oldalai a szájrészénél behajlanak, (a tár ajkai) hogy a töltények ki ne essenek. Az oldalfalak nyúlványai befolyásolják az adogatólemez emelkedését. A szájrésznek a tártest homorú felén a tárrögzítőkampó, a domborún pedig a támasz található, amelyek segítségével a tár a tokhoz kapcsolható. A tártest domború falán alul ellenőrző

36. ábra: A tár: 1 – tártest; 2 – tárfenék; 3 – rögzítőlemez; 4 – adogatórugó; 5 – adogatólemez; 6 – támasz; 7 – tárrögzítő kampó

furat van a tár teljes töltöttségének megállapítására. A tártest oldalfalai merevítés céljából bordázottak.

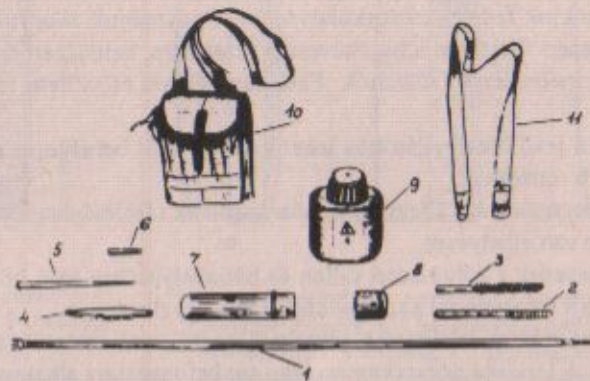
A tártest alsó végét a tárfenék zárja. A tárfenéken nyílás van a rögzítőlemez nyúlványának befogadására.

A tár belsejében van az adogatólemez az adogatórugó és a rögzítőlemez. Az adogatólemez jobb oldali falában levő borda segítségével van kapcsolva az adogatórugó felső végéhez. Az adogatólemezen domborítás van, amely lehetővé teszi, hogy a tárban a töltények egymáshoz viszonyítva két sorban sakk-táblaszerűen helyezkedjenek el. A rögzítőlemez az adogatórugó alsó részéhez van hozzáerősítve. Nyúlványa rögzíti a tárfeneket, megakadályozza annak elmozdulását.

A golyószóró tartozékai

23. A tartozékok (37. ábra) a golyószóró szét- és összeszereléséhez, tisztításhoz és kenéséhez szükségesek. Tartozékok: tisztítóvessző, kóctartó, csőkefe, csavarhúzó, padiátverő, csap, tartozéktok, kenőanyagszelence, hordheveder, tártáska, visszalökéserősítő (vaklőszerral történő tüzeléshez).

A tisztítóvesszőt a csőfurat és más alkatrészek furatának, üregének tisztítására, kenésére használjuk.

37. ábra: A tartozékok: 1 – a tisztítóvessző; 2 – kóctartó; 3 – csőkefe; 4 – csavarhúzó; 5 – padiátverő; 6 – csap; 7 – tartozéktok; 8 – fedél; 9 – kenőanyagszelence; 10 – tártáska; 11 – hordheveder

A tisztítóvessző egyik végén a fej van, rajta egy furat található a padiátverő számára. A másik vége csavarmenetes. Erre kell rácsavarni a kóctartót vagy a csőkefét. Ugyanezen a végen áttörés is van, amelybe kócot lehet befűzni. A tisztítóvessző a golyószóró mellé van felerősítve.

A kóctartót a csőfurat, valamint a golyószóró egyéb alkatrészein levő furatok, üregek tisztításához használjuk.

A csőkefe csak a csőfurat tisztítására használható.

A csavarhúzó, a padiátverőt és a csapot a golyószóró szét- és összeszereléséhez használjuk. A csavarhúzó végén levő bevágás a célgömbállító kulcs, a célgömb be- illetve kicsavarására szolgál, az oldalkivágás pedig a tisztítóvesszőre felcsavart kóctartó rögzítését szolgálja. A padiátverő a golyószóró szét- és összeszerelésénél, továbbá alkatrészcsere-nél használható fel. A csap az elsütő-szerkezet összeszerelésékor használható.

A tartozéktok a kóctartó, a csőkefe, a csavarhúzó, a padiátverő és a csap tárolására szolgál. A fedél zárja.

A tartozéktokot használhatjuk a tisztítóvessző fogantyújaként a csőfurat tisztításakor és kenésekor, továbbá a csavarhúzó karjaként csavarok és a célgömb ki- és becsavarásakor. Alkalmazható a gázdugattyúvezető reteszének elfordításához.

A tartozéktokon két pár kör alakú furat található, az egyik furatpáron dugjuk keresztül a tisztítóvesszőt a csőfurat tisztításakor, a másikon pedig adott esetben a kóctartót. Van egy ovális nyílás a csavarhúzó befogadására és két hosszanti áttörés a gázdugattyúvezető reteszének elfordítására.

A tartozéktok fedelét csőtorkolatvédőként használjuk a csőfurat tisztításakor. Közepén furat van a tisztítóvessző vezetésére, belsejében pedig kiemelkedések és mélyedések találhatók. Ezek segítségével erősíthető fel a szorító-hüvelyre.

A fedélen levő oldalnyílásokba lehet a padiátverőt behelyezni a fedélnek a csőről való levételéhez.

A kenőanyagszelence a fegyver kenőanyagainak tárolására szolgál. A tártás-ka zsebében van elhelyezve.

A hordheveder a golyószóró vállon és hátrahelyzetben való hordását teszi lehetővé. Elöl karabinerrel kapcsolódik a szíjkengyelhez.

A tártáska a tárcák szállítására, piszoktól, portól, nedvességtől való megóvására szolgál. A tártáska négyrekeszes, négy tár befogadására alkalmas. A golyószóróhoz kettő tártáska tartozik, amelyek közül az egyikben zsebek találhatók a kenőanyagszelence és egyéb kiegészítő részek számára.

A 7,62 mm-es 1943 M élestöltények

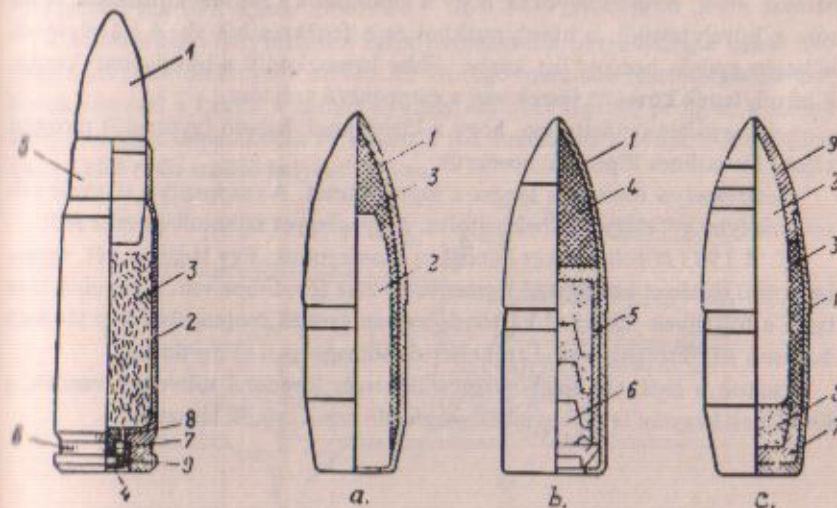
24. Az élestöltény (38. ábra) a lövedékből, a hüvelyből, a löportöltetből, és a csappantyúból áll.

A lövedék acélmagvas (normál) és különleges rendeltetésű lövedékként kerül felhasználásra. Különleges rendeltetésűek a fényjelző és a páncéltörő-gyújtó lövedékek. E lövedékek csúcsa megkülönböztető színnel van befestve.

Az acélmagvas (normál) lövedék (39. ábra) nyílt terepen vagy a lövedékkel áttűrt álcá mögött tartózkodó ellenséges élőerők leküzdésére szolgál.

Az acélmagvas (normál) lövedék tombakkal bevont acélköpenyből, acélmagból és a kettő között levő ólomingből áll.

A fényjelző lövedék (39/b ábra) rendeltetése, ellenséges élőerők leküzdése. Röppályán 800 méter távolságig világító nyomot hagy, ezzel elősegíti a tűz helyesbítését és a célmegjelölést rossz látási viszonyok között is.

38. ábra: Az élestöltény:
1 - lövedék; 2 - hüvely;
3 - löportöltet;
4 - csappantyú;
5 - hüvelynyak;
6 - gyűrűshorony;
7 - álló; 8 - gyútluk;
9 - gyútelegy

39. ábra: Lövedékek: a - acélmagvas (normál) lövedék;
b - fényjelző lövedék; c - páncéltörő-gyújtó lövedék;
1 - acélköpeny; 2 - acélmag; 3 - óloming; 4 - mag (ólom);
5 - acélpersely; 6 - fényjelző elegy; 7 - csésze (ólom);
8 - gyúttőelem; 9 - kupak (tombak)

A fényjelző lövedék köpenyének fejrészében ólommag van elhelyezve, fenékrészében pedig acélpersely, amelybe a fényjelző elegy van bepréselve. A lövés pillanatában az elegy a löportöltet lángjától meggyullad, a lövedék repülése közben mind nappal, mind éjjel jól látható fényes nyomot hagy. A lövedék fejrésze zöldre van festve.

A páncéltörő-gyújtó lövedék (39/c ábra) rendeltetése, 300 m-en belül vékony páncélfedezék mögött éghető folyadék meggyújtása, ellenséges élőerők leküzdése.

A páncéltörő-gyújtó lövedék tombakköpenyből, ólominggel körülvett acélmagból és gyújtóelegyből áll. Amikor a lövedék páncélba ütközik, a gyújtóelegy az ütéstől meggyullad, a láng az acélmag által ütött lyukon keresztül meggyújtja az üzemanyagot.

A lövedék fejrésze feketére van festve.

A hüvely egyesíti a töltény valamennyi részét, védi a löportöltetet a külső hatások ellen, megakadályozza, hogy a löporgázok a zár felé kijussanak. A hüvely a hüvelytestből, a hüvelynyakból és a fenékrészből áll. A hüvelyfenék külsején gyűrűs horony fut körbe. Ebbe kapaszkodik a hüvelyvonó karma. A hüvelyfenék közepén fészek van a csappantyú számára.

A löportöltet rendeltetése, hogy a lövedéknek haladó (gyorsuló) mozgást adjon. Piroxilines löpornak nevezzük.

A csappantyú lobbantja lángra a löportöltetet. A csappantyú sárgaréz csésze, amelybe gyúelegg van belesajtoltva. A gyúelegg sztanioilapocskra fedt.

25. A 1943 M töltényeket faládákba csomagoljuk. Egy ládában két, egyenként 660 töltényt tartalmazó légmentesen zárt fémdoboz van. A fémdobozon belül a töltények 20-asával kartondobozban vannak csomagolva. Egy ládában összesen 1320 töltény van. Ettől eltérő csomagolás is előfordulhat.

Azokon a ládákban, amelyekben különleges lövedékű töltények vannak, a lövedékek hegyére festett színnek megfelelő színű csíkok láthatók.

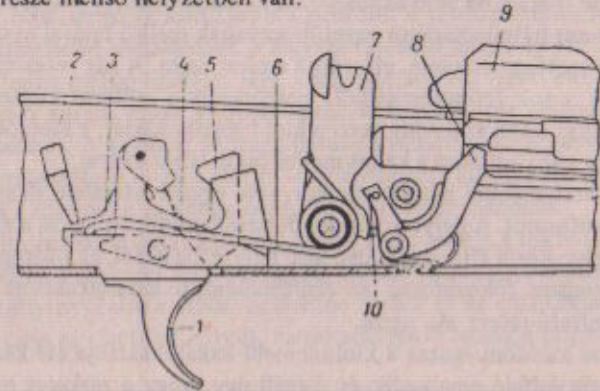
A GOLYÓSZÓRÓ RÉSZEINEK ÉS SZERKEZETEINEK MŰKÖDÉSE

A golyószóró részeinek és szerkezeteinek helyzete töltés előtt

26. A zárkeret a zárral és a gázdugattyúval a helyretolórugó hatása alatt mellső helyzetben áll. A gázdugattyú a gázhengerben foglal helyet. A zár lezárja a csőfuratot, reteszelési helyzetben van, reteszelőszemölcssei a tok reteszfészkeiben fekszenek. A helyretolórugó nyugalmi állapotban van.

A kioldóemelő karja a zárkeret nyúlványának a hatására előre elfordult helyzetben van (40. ábra).

A kakas mellső helyzetben a zárra támaszkodik. Az ütőszeg a kakas nyomása alatt előretolt helyzetben van. Az ütőrugó minimális feszültség alatt van, hurok részével a kakast a zárhoz nyomja, hajlított végével pedig az elsütőbillentyű vállaira támaszkodik és azokat a tok fenekéhez szorítja. Az elsütőbillentyű alsó része mellső helyzetben van.

40. ábra: Az elsütőszerkezet részeinek helyzete a töltés előtt, biztosított helyzetben, leengedett kakassal; 1 - elsütőbillentyű; 2 - tűzváltótengely nyúlványa; 3 - egyeslővést biztosító elsütőemelő; 4 - kakaskészlet; 5 - elsütőbillentyű kakasakasztója; 6 - ütőrugó; 7 - kakas; 8 - kioldóemelő karja; 9 - zárkeret; 10 - kioldóemelő kakasakasztója

A kakaskésleltetőt rugója mellső nyúlványával a tok fenekéhez szorítja. A tűzváltó karja felső helyzetben áll, lezárja a tokfedél lépcsőzetes kivágását (a golyószóró biztosítva van). A tűzváltótengely nyúlványa rátámaszkodik az egyeslővést biztosító elsütőemelő-nyúlványra és az elsütőbillentyű jobb oldali válla felett van (zárja az elsütőbillentyűt).

A golyószóró részeinek és szerkezeteinek működése töltés közben

27. A golyószóró megtöltéséhez fel kell kapcsolni a töltött tárat, a tűzváltót sorozatra kell állítani, a zárkeretet hátra kell húzni útközéig, majd el kell engedni. A golyószóró ekkor töltve van. Ha nem kell azonnal tüzet nyitni, akkor a tűzváltót biztosított (felső) helyzetbe kell állítani.

A tár felkapcsolásakor annak kampóját a tokon levő nyílás nyúlványa mögé kell illeszteni, utána a tárat hátrafelé kell fordítani, hogy a tárrögzítő a tár támasza mögé ugorjon. A tár ekkor a tok nyílásában rögzítve van. A felső töltény a zárhoz támaszkodik, kissé lesüllyeszti a tárba a töltényeket, az adogatórugó összenyomódik.

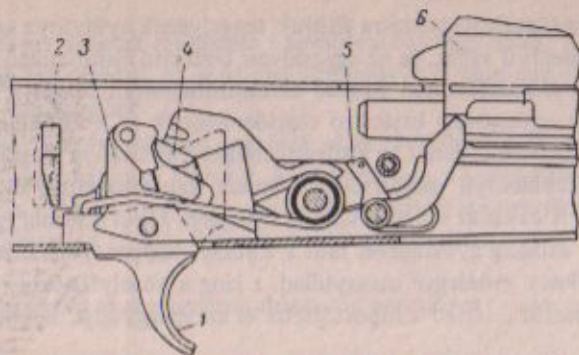
A tűzváltó sorozatlövésre állításával a tokfedélen levő lépcsőzetes kivágás felszabadul. A tűzváltótengely nyúlványa az egyeslővést biztosító elsütőemelő nyúlványán marad, de nem akadályozza az elsütőbillentyű elfordulását.

A zárkeret hátrahúzásakor vezetőhornyának mellső falával nyomást gyakorol a zár vezetőszemölcsére, elfordítja a zárat balra. A zár reteszelőszemölcsői kikerülnek a tok reteszfészkeiből, megtörténik a csőfurat kireteszelődése. A zárkeret nyúlványa szabaddá teszi a kioldóemelő karját, a kioldóemelő kakasakasztója a rugó hatására a kakas mellső felületéhez szorul.

A zárkeret további hátrahúzásakor, vele együtt hátrafelé mozog a zár is és nyitja a csőfuratot. A helyretolórugó összenyomódik. A kakas a zárkeret hatására tengelye körül elfordul, hátsó alsó helyzetbe kerül, az ütőrugó megfeszül, a kakasnyugaszk fokozatosan az elsütőbillentyű kakasakasztója elé, majd a kakaskésleltető-retesz alá ugrik.

A kakas kioldónyugasza a kioldóemelő kakasakasztója elé kerül, a kioldóemelő karja felfelé emelkedik és megáll úgy, hogy a zárkeret nyúlványának mozgási útjában maradjon.

Miközben a zárkeret alsó felülete túlhalad a tárnyíláson, a töltények az adogatórugó hatására felnyomódnak, mindaddig, amíg a felső töltény meg nem akad a tár ajkában.

41. ábra: Az elsütőszervek részeinek helyzete a lövés leadása előtt: 1 – elsütőbillentyű; 2 – a tűzváltótengely nyúlványa; 3 – kakaskésleltető; 4 – kakas; 5 – a kioldóemelő kakasakasztója; 6 – zárkeret

A zárkeret elengedésekor az a helyretolórugó hatására a zárral együtt előre mozog. A zár eközben kinyomja a tárból a felső töltényt és betolja a töltényürbe, majd elzárja a csőfuratot. Amikor a zár megközelíti a csőfart, a hüvelyvonó karma belekapaszkodik a hüvely gyűrűs hornyába. A tok baloldali zárfordító felülete hatást gyakorol a zár baloldali reteszelőszemölcsére, azután pedig a zárkeret vezetőhornya a zár vezetőszemölcsére, minek következtében a zár hossz tengelye körül jobbra elfordul. A reteszelőszemölcsők ekkor a tok reteszfészkeibe illeszkednek, a fegyver reteszelt állapotba kerül. A zárkeret tovább halad mellső helyzete felé, kikapcsolónyúlványával előre elfordítja a kioldóemelő karját, ezzel a kioldóemelő kakasakasztója kiakad a kakaskéldő nyugaszáról. A kakas az ütőrugó hatására valamelyest megemelkedik, ki-kerül a kakaskésleltető retesze alól és kakasnyugaszra áll (41. ábra).

A tárban a töltények az adogatórugó hatására felemelkednek.

A tűzváltó biztosításra állításakor, annak karja lezárja a tokfedél lépcsőzetes kivágását és a zárkeret felhúzófogantyújának hátrasiklási útjába kerül. A tűzváltótengely nyúlványa elülső helyzetbe fordul és az elsütőbillentyű válla fölé kerül (zárja az elsütőbillentyűt, megakadályozva annak elhúzását.)

A golyószóró részeinek és szerkezeteinek működése tüzelés közben

28. Az alkatrészek és szerkezetek működése sorozatlövésnél.

Sorozatlövéshez állítsuk a tűzváltót sorozatra (középső helyzetbe) – ha töltéskor nem állítottuk volna rá – és húzzuk hátra az elsütőbillentyűt.

Amikor a tűzváltót sorozatra állítjuk, tengelyének nyúlványa szabaddá teszi az elsütőbillentyű vállát, de az egyeslővést biztosító elsütőemelő nyúlványára továbbra is rátámaszkodik. Ezáltal az elsütőbillentyű tengelye körül el tud fordulni, az egyeslővést biztosító elsütőemelőnek az elsütőbillentyűvel való együttes elfordulását azonban a tűzváltótengely nyúlványa megakadályozza.

Az elsütőbillentyű meghúzásakor annak kakasakasztója leválik a kakasnyugaszról. A kakas az ütőrugó hatására tengelye körül elfordul és ráüt az ütőszegre. Az ütőszeg gyűszegével ráüt a töltény csappantyújára. A csappantyú ütésre érzékeny gyűlege meggyullad, a láng a hüvelyfenékben levő gyúlyukakon keresztül áterjed a löportöltetre és azt meggyújtja. Bekövetkezik a lövés.

A lövedék a löporgázok hatására megindul a csőfuratban előre. Miután túlhaladt a gázátömplő furaton, a löporgázok egy része e furaton keresztül a gázhengerbe áramlik, nyomást gyakorol a gázdugattyúra, hátralöki azt és vele a zárkeretet. A hátrasikló zárkeret (ugyanúgy, mint a felhúzófogantyúval történő hátrahúzásakor) hossztengele körül elfordítja a zárat, kifordítja annak reteszelőszemölcsseit a tok reteszfészkeiből. Megtörténik a csőfurat kireteszelődése és nyitása. A zárkeret nyúlványa felszabadítja a kioldóemelő karját, mire az rugója hatására megemelkedik, kakasakasztója pedig a kakaskioldó nyugasza elé kerül. Erre az időpontra a lövedék már elhagyta a csövet.

A zárkeret a zárral együtt tehetetlensége folytán tovább halad hátrafelé, közben a hüvelyvonó karmával tartott hüvely a tok kivetőnyúlványába ütközik és kivetődik.

A továbbiakban az alkatrészek és szerkezetek működése a kakas és a kakaskésleltető kivételével ugyanaz, mint töltéskor. Amikor a zárkeret és a zár elülső helyzetébe visszatér, a kakast már csak a kioldóemelő kakasakasztója tartja. Miután a zár a felső töltényt a tárból a töltényürbe tolta és megtörtént a reteszelés, a zárkeret további előremozgásával kiakasztja a kioldóemelő kakasakasztóját a kakas kioldónyugaszáról. Ekkorra a kakas szabaddá válik, az ütőrugó hatására tengelye körül elfordul és ráüt a kakaskésleltető reteszére. Erre a késleltető elfordulva hátrafelé, elülső nyúlványa kerül a kakas útjába. A kakas a késleltető elülső nyúlványára mért csapás után tovább mozog előre és ráüt az ütőszegre, ezzel megtörténik a lövés kiváltása. A késleltetőre mért ütések hatása következtében lassul a kakas előremozgása, gyengül csapásának ereje, ami csökkenti a cső rezgésének mértékét, közvetve javítja a löszabatos-ságot.

A részek és szerkezetek működése a továbbiakban ismétlődik. A sorozatlövés mindaddig folytatódik, amíg az elsütőbillentyűt el nem engedjük, illetve amíg töltény van a tárban.

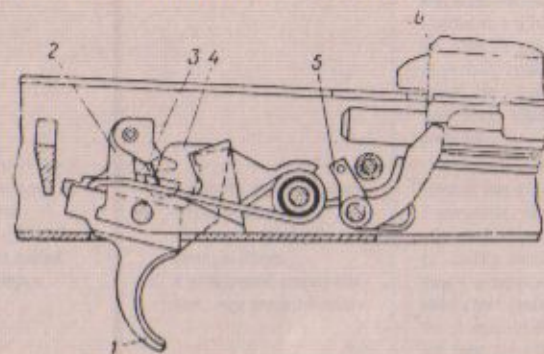
A lövés beszüntetése céljából engedjük el az elsütőbillentyűt. Ekkor a billentyű az ütőrugó hatására elfordul, kakasakasztója a kakas haladási útjába áll és megállítja a kakast további mozgásában. A tüzelés megszűnik, azonban a golyószóró töltött és a tüzelés folytatására kész állapotban marad.

29. Az alkatrészek és szerkezetek működése egyeslövés esetén

Az egyeslövés leadásához állítsuk a tűzváltót egyeslövésre (alsó helyzetbe) és húzzuk meg az elsütőbillentyűt.

Amikor a tűzváltót egyeslövésre állítjuk, tengelyének nyúlványa felszabadítja az elsütőbillentyű hátsó vállát (nyitja az elsütőbillentyűt) és elhagyja az egyeslővést biztosító elsütőemelő nyúlványát, ezzel az elsütőszerkezet minden alkatrészének mozgása szabaddá válik.

Az elsütőbillentyű elhúzásakor annak kakasakasztója leválik a kakasnyugaszról. A felszabadult kakas az ütőrugó hatására tengelye körül elfordul és ráüt az ütőszegre. Megtörténik a lövés. Lövés után a részek és szerkezetek működése ugyanaz mint sorozatlövés-kor, a következő lövés azonban nem történik meg minthogy az elsütőbillentyűvel együtt elfordult egyeslővést biztosító elsütőemelő kakasakasztója beleakad a kakas nyugaszába, nem engedi előremozogni, így az hátsó, alsó helyzetben marad (42. ábra).

42. ábra: Az elsütőszerkezet részeinek lövés utáni helyzete egyeslövésre állított tűzváltóval: 1 – elsütőbillentyű; 2 – kakaskésleltető; 3 – egyeslővést biztosító elsütőemelő; 4 – kakas; 5 – kioldóemelő; 6 – zárkeret

A következő lövés leadásához előre kell engedni majd újra meg kell húzni az elsütőbillentyűt. Amikor az elsütőbillentyűt előreengedjük, felső része az ütőrugó hatására az egyeslővést biztosító elsütőemelővel együtt hátrafelé elfordul, eközben az egyeslővést biztosító elsütőemelő karma elengedi a kakast. A kakas az ütőrugó hatására felemelkedik, ráüt a kakaskésleltető reteszére, majd annak mellső nyúlványára, végül megakad az elsütőbillentyű kakasakasztóján. A billentyű meghúzásakor a részek és szerkezetek működése megismétlődik. Megtörténik a következő lövés.

Tüzelés közben előforduló akadályok és azok elhárítása

30. A golyószóró alkatrészei és szerkezetei a fegyver szabályos kezelése, előírt karbantartása esetén huzamos időn át megbízhatóan és akadálymentesen működnek. A gondatlan kezelés, a szerkezetek elszennyeződése, az alkatrészek kopása, a töltények meghibásodása esetén azonban tüzelés közben akadályok keletkezhetnek.

31. Az akadályt először ismétléssel kell elhárítani, ehhez a zárkeretet kézzel húzzuk hátra a felhúzófogantyú segítségével, majd engedjük előre. Ha az akadály nem szűnik meg, akkor tisztázni kell keletkezésének okát és a következőkben leírtak figyelembevételével kell azt elhárítani:

Az akadály megnevezése	Az akadály oka	Az elhárítás módja
<i>A tár nem adogatja a töltényt. A zár mellső helyzetben van, de lövés nem következett be. A töltényürben nincs töltény.</i>	1. A tár szennyeződött vagy meghibásodott. 2. Meghibásodott a tárrögzítő.	Töltsük újra a golyószórót és folytassuk a tüzelést. Ha a hiba ismétlődik, cseréljünk tárat. Ha a tárrögzítő hibásodott meg, adjuk a golyószórót javításba.
<i>A töltény beekelődik. A töltény lövedékével beekelődik a csőfarba, a mozgó részek közep-helyzetben megálltak.</i>	A tár ajkai elgörbültek.	A zárkeret felhúzófogantyúját tartva távolítsuk el a beekelődt töltényt és folytassuk a tüzelést. Az akadály ismétlődése esetén cseréljünk tárat.
<i>Elcsúszás. A zárkeret mellső helyzetben, a töltény a töltényürben, az elsütőbillentyű meghúzva, lövés azonban nem következik be.</i>	1. Hibás töltény. 2. Meghibásodott az ütőszeg vagy az elsütőszervezet; kenőanyag-szennyeződés, vagy besűrűsödés.	Töltsük újra a golyószórót és folytassuk a tüzelést. Az akadály ismétlődése esetén vizsgáljuk meg és tisztítsuk meg az ütőszeg és az elsütőszervezetet. Törés vagy kopás esetén adjuk a golyószórót javításba.
<i>A hüvelykivetés nem történt meg. A hüvely a töltényürben maradt, a következő töltény lövedékével beleütött, a mozgó részek középső helyzetben megálltak.</i>	1. Szennyeződött a töltény vagy a töltényür. 2. Meghibásodott a hüvelyvonó vagy rugója.	A felhúzófogantyúval húzzuk hátra a zárkeretet, hátsó helyzetben tartjuk meg; vegyük le a tárat és vegyük ki az elakadt töltényt. A zárral vagy a tisztítóvessző segítségével távolítsuk el a hüvelyt a töltényürből. Folytassuk a tüzelést. Az akadály ismétlődése esetén tisztítsuk meg a töltényűrt és a töltényeket. Vizsgáljuk meg, és tisztítsuk meg a hüvelyvonót, majd folytassuk a tüzelést. Ha a hüvelyvonó hibásodott meg, adjuk a golyószórót javításba.
<i>A hüvely beekelődése, a kivetés elmaradása. A hüvely nem vetődik ki a tokból, a zár elől maradt, vagy a zár visszatolja a töltényűrbe.</i>	1. A surlódó részek, a gázvezető utak, a mozgó részek vagy a töltényür szennyeződése. 2. A hüvelyvonó szennyeződése, vagy meghibásodása.	Húzzuk hátra a zárkeret felhúzófogantyúját, távolítsuk el a hüvelyt és folytassuk a tüzelést. Ha az akadály ismétlődik, tisztítsuk meg a gázvezető utakat, a surlódó alkatrészeket és a töltényűrt. A surlódó alkatrészeket kenjük meg. Ha a hüvelyvonó hibásodott meg, adjuk a golyószórót javításba.

A GOLYÓSZÓRÓ KARBANTARTÁSA, TÁROLÁSA ÉS MEGÓVÁSA

Általános tudnivalók

32. A golyószórót állandóan tisztán és működésre kész állapotban kell tartani. Ez időben történő, gondosan végzett tisztítással, kenéssel, gondos kezeléssel és szabályos tárolással, az alkatrészek és szerkezetek meghibásodásának időben történő kijavításával érhető el.

33. A golyószórót a következő esetekben kell tisztítani:

- lövészetre való felkészüléskor;
- éles vagy gyakorlótölténnyel folytatott lövészet után; a lövészet befejezésekor azonnal a lőtérén (gyakorlótérén) meg kell tisztítani és a megfelelő kenőanyaggal be kell kenni a tokot, a csőfuratot, a gázdugattyúvezetőt, a gázdugattyút, a zárkeretet és a zárat. Bevonulás után karba kell helyezni a golyószórót és azt 3–4 napon át naponként meg kell ismételni;
- szolgálat, vagy terepen végrehajtott tüzelés nélküli foglalkozásokat követően a bevonulás után;
- harc közben, illetve huzamosabb ideig tartó gyakorlatok alkalmával naponként a harc, illetve a gyakorlatok szüneteiben.

34. Tisztítás után végezzük el a golyószóró kenését. A kenőanyagot csak jól megtisztított és száraz felületre szabad felvinni közvetlenül a tisztítás után.

35. A golyószóró tisztítása és kenése a rajparancsnok közvetlen irányítása alatt történik.

A rajparancsnok határozza meg a tisztítás és a kenés szükséges mérvét, ellenőrizzé, hogy a tisztításhoz használt anyagok jó minőségűek, hibátlanok legyenek, ellenőrizze az elvégzett tisztítás szabályszerűségét és minőségét, adjon parancsot a kenésre és a fegyver összeszerelésére. Ellenőrizze a befejezett karbantartás és az összeszerelés helyességét.

A szakasz- és annál magasabb beosztású parancsnokok időszakonként legyenek jelen a golyószórók tisztításánál, ellenőrizzék azok szabályos végrehajtását.

36. Fegyverkarbantartó anyagok

Lúgosoldat. A csőfuratban és egyéb alkatrészekben, a löporgázok lerakódott égéstermékeinek eltávolítására szolgál.

Fegyverolaj. A fémalkatrészek megtisztítása után, azok kenésére használjuk. Nagyobb hidegben megsűrűsödik, ezért -5 és $+5\text{ }^{\circ}\text{C}$ között használható.

Transzformátorolaj (téli fegyverolaj) -5 és $-45\text{ }^{\circ}\text{C}$ közötti hőmérséklet esetén is alkalmas a sorozatlövő fegyverek karbantartására.

A különböző anyagok keverékéből származó, igen kedvező hőstabilitással rendelkező *korrexolaj* megvédi a fémfelületeket a korróziótól, képes a meglevő oxidok kisebb mérvű visszaredukálására.

A fegyverek tartós tárolásához a *lőveg-* és más *zsírok* használhatók fel.

A karbantartó anyagok megvédésére, tárolására és szállítására a különböző polieténfóliák (polieténtömlők) a legalkalmasabbak.

A karbantartó anyagokhoz tartoznak még a tisztítórongyok, a kenderkócok és különböző fapálcikák.

37. A golyószóró karbantartása erre a célra kijelölt helyen, erre alkalmas asztalon történjen. Harci körülmények között, harcgyakorlatokon és más jellegű terepfoglalkozásokon a karbantartást a golyószórók alá terített tiszta anyagon, deszkán stb. kell végrehajtani.

Tisztítás és kenés

38. A golyószóró tisztításának sorrendje a következő:

- a) a tisztító- és kenőanyag előkészítése;
- b) a golyószóró szétszerelése;
- c) a tartozékok megvizsgálása és előkészítésük a tisztításhoz (43. ábra).
- d) *A csőfurat tisztítása.* A golyószórót helyezzük a tisztítóasztal megfelelő kivágásába, vagy közönséges asztalra, illetve asztal hiányában megfelelő alátetre.

A csőfurat tisztításához formáljunk kőből nyolcas alakot és annak keresztmetszetét helyezzük a kőtartó végére, a kőc szálait pedig hosszában fektessük rá a kőtartóra. A kőréteg vastagsága olyan legyen, hogy a kőtartó és rajta a kőc kis kézi erővel benyomható legyen a csőfuratba. Öntsünk a kőcra egy kevés lúgos oldatot és ujjainkkal könnyedén nyomkodjuk meg a kőcot. Helyezzük be a kőtartóval felszerelt tisztítóvesszőt a csőbe és rögzítsük a csőtorkolatra a tartozékok fedelét. Egyik kézzel a golyószórót tartva, a másikkal a

43. ábra:

A golyószóró tisztításához előkészített tartozékok:

1 – tisztítóvessző;

2 – kócotartó;

3 – tartozékok;

4 – tartozékok fedél;

5 – csavarhúzó;

6 – tisztítóvessző feje

tartozékoknál folyamatosan toljuk át mindkét irányba a tisztítóvesszőt néhányszor a cső egész hosszán. Ezután húzzuk ki a tisztítóvesszőt, cseréljük rajta kócot, itassuk át azt is lúgos oldattal és ugyanilyen sorrendben néhányszor tisztítsuk át a csőfuratot. Ezután vegyük le a tartozékok fedelét a csőről, tisztítsuk meg a csőfurat szájrészét. Gondosan töröljük le a tisztítóvesszőt, majd töröljük szárazra a csőfuratot tiszta kóccal, majd ronggyal. Vizsgáljuk meg a rongyot és ha azon még égéstermék (fekete foltok), nyomai találhatók, folytassuk tovább a csőfurat tisztítását. Ha a rongy a szárazra törés után tisztán jön ki a csőfurathból, akkor a csőtorkolat, majd a töltényűr felől jövő fényben a cső lassú forgatása közben gondosan vizsgáljuk meg annak furatát. Ennek során különös figyelmet fordítsunk a hornyok és az ormózatok találkozásánál levő sarkokra, hogy nem maradt-e bennük égéstermék.

e) *A gázhenger tisztítása.* A gázhengert fapálcára vagy tisztítóvesszőre erősített kóc (rongy) segítségével lúgos oldattal tisztítsuk meg. Tisztítás után a gázhengert ronggyal töröljük szárazra és vizsgáljuk meg csőfuratát, hogy nem maradt-e benne idegen anyag, majd ronggyal töröljük kívül is szárazra.

f) *A tokot, a zárkeretet, a zárat, a gázdugattyúvezetőt és a gázdugattyút* lúgos oldattal (fegyverolajjal) átitatott ronggyal tisztítsuk, majd töröljük szá-

razra. Ha a lövés utáni tisztításra lúgos oldatot használunk, akkor a gázdugattyút és a zárttest hengeres kimunkálásait (hüvelyfenék-peremágy és hüvelyvónó-fészek) öntsük le oldattal, vagy 3–5 percre csavarjuk olajjal átitatott rongyba, utána – amennyiben szükséges – kihegyezett fadarabkákkal távolítsuk el a rájuk keményedett égéstermégeket és töröljük szárazra mind a zárat, mind a zárkeretet.

g) *Az egyéb fém részeket* ronggyal töröljük szárazra. Ha erősen elszennyeződtek, lúgos oldattal tisztítsuk meg azokat és utána töröljük szárazra.

h) *A fa részeket* ronggyal törölgessük szárazra.

39. A golyószórós a fegyver megtisztítását jelentse a rajparancsnoknak, majd miután arra engedélyt kapott, fogjon hozzá a kenéshez és azt követően a fegyver összeszereléséhez.

40. A golyószóró kenésének sorrendje:

a) *A csőfurat kenése:* csavarjuk rá a tisztítóvesszőre a csőkefét, öntsünk rá egy kevés fegyverolajat. Helyezzük be a csőkefét a csőtorkolat felől a csőbe és a csőfurat teljes hosszában kétszer, háromszor húzzuk át, hogy a csőfurat egész felületét egyenletes vékony olajréteg borítsa. Kenjük be a töltényűrt is.

b) A golyószóró minden fémalkatrészét és szerkezetét olajos ronggyal vékonyan kenjük be. A túlzott olajozás elősegíti az alkatrészek elszennyeződését és lövészet közben akadályt idézhet elő.

c) *A fa részeket* ne kenjük.

c) A kenés befejeztével szereljük össze a golyószórót. Ennek során egyeztessük az alkatrészekben levő számokat a tokon levő számmal. Minden golyószórónál a tokfedélen, a zárkereten, a záron és az egyéb alkatrészekben található számoknak egyezni kell a tokon levő számmal.

Az összeszerelés után ellenőrizzük, hogy működnek-e a golyószóró alkatrészei, szerkezetei. Ezután tisztítsuk meg és kenjük be a táraikat és a tartozékokat. Ennek befejeztével a golyószórós mutassa be fegyverét a rajparancsnoknak.

41. Hidegben, amikor a hőmérséklet -5°C alatt van, a golyószórót csak transzformátorolajjal szabad kenni. Ha egyik olajfajtáról a másikra térünk át, gondosan távolítsuk el a régi olajat a golyószóró minden részéről.

Az olaj eltávolításához szereljük szét teljesen a golyószórót, tisztítsuk le minden fémrészét és ronggyal töröljük szárazra.

Megjegyzés: -5°C -nál alacsonyabb hőmérsékleten transzformátorolaj helyett közönséges fegyverolajat használni szigorúan tilos!

42. Fagyos időben a szabadból meleg helyiségbe bevitt golyószórót 10-20 perc múlva (miután felmelegedett) meg kell tisztítani. A meleg helyiségbe való belépés előtt ajánlatos a golyószóró külsejét transzformátorlajjal átitatott ronggyal letörölni.

43. A raktárba huzamos tárolásra leadott golyószóró bekenésére, rozsdától való megóvására a lövegzsír szolgál.

44. A golyószóró vegyi- és sugármentesítése, illetve fertőtlenítése a parancsnok utasítása szerint történik.

A golyószóró és a töltények tárolása, megóvása

45. A golyószóró és a töltények tárolásának végrehajtásáért az egység (alegység-) parancsnok felelős.

A golyószórót ürített állapotban, tár nélkül kell tárolni. A kakas legyen leeresztve, a tűzváltó biztosított helyzetben, az irányzéktól az 1. beosztáson álljon, a lábrögzítővel összekapcsolt lábak legyenek a cső mellett.

A golyószórós tartsa fegyverét állandóan tiszta és hibátlan állapotban, bányon vele gondosan és az előírt esetekben vizsgálja azt meg. Az elsütőszerveket működésének ellenőrzésekor feleslegesen ne süsse el a fegyvert.

46. Épületben a golyószórót állványon kell tárolni. A fegyverállvány megfelelő rekeszében legyenek lehetőleg a táruk, a tártáskák és a kenőanyag-szele.

47. Épületben a golyószórót száraz helyen, ajtóktól, kályhától, illetve más hőfejlesztő eszköztől távol kell elhelyezni. Harci körülmények között a golyószórós a fegyverét tartsa magánál, keze ügyében.

48. Menetek alatt a golyószóró „Szíjra” vagy „Hátra” helyzetben hordható. A szíjat úgy kell beállítani, hogy a golyószóró ne verődjön a felszerelés kemény tárgyaihoz. A golyószóró hordása felkapcsolt tárral történjen. A többi tárat tartsuk a tártáskában.

A foglalkozások szüneteiben a golyószóró a golyószórónál „Szíjra” vagy „Lábhöz” helyzetben legyen, adott esetben fegyverlábra állíthatja.

50. Csődudor vagy csőrobbanás megelőzése céljából tilos a golyószóró csővét bármivel is bedugaszolni.

51. A töltényeket száraz, védett helyen kell tárolni. A lehetőség szerint óvjuk a nap közvetlen sugarától, a nedvességtől és a piszoktól. A töltényeket kenni tilos.

VI. FEJEZET

A GOLYÓSZÓRÓ MEGVIZSGÁLÁSA, LÖVÉSZETHEZ VALÓ ELŐKÉSZÍTÉSE

Általános utasítások

52. A golyószóró épségének, tisztaságának, kenésének, lövészethez való előkészítésének ellenőrzése céljából meg kell vizsgálni a fegyvert, a tartozékokat, a tárat.

53. A munkásőr a következő esetekben vizsgálja meg a golyószórót:

– szolgálatba lépés, foglalkozásra való kivonulás előtt; a foglalkozás befejezésekor; harci viszonyok között időnként a nap folyamán és harcfeleladatok végrehajtása előtt;

– karbantartás idején.

54. Alegység- és annál magasabb beosztású parancsnokok a vonatkozó utasításban megállapított időszakonként, azonkívül lövészetek, szolgálatba lépés, illetve harcfeleladat végrehajtása előtt vizsgálják meg a golyószórót.

55. A golyószóró, a táruk és a tartozékok felfedett hibáit nyomban ki kell küszöbölni. Ha ez az alegységnél nem oldható meg, a meghibásodott golyószórót, tárat, illetve tartozékot javítóműhelybe kell adni.

56. A golyószóró működését, löszabatosságát rontó jellegzetes hibák a következők lehetnek:

– a célgömb felverődött, elgörbült, oldalra, felfelé vagy lefelé az egyeztetőjelhez viszonyítva elmozdult, minek következtében a lövedékek a célgömb elmozdulásával ellentétes irányban eltérnek;

– az irányzékcsoport meggörbült vagy elferdült és így a lövedék a nézőke eltolódásának irányában eltér;

– a cső elgörbülése esetén a lövedékek a torkolati rész hajlásának irányában térnek el;

– a cső torkolati része felverődött, a csőfurat kopott, kitágult (különösen a torkolati részen), az ormózatok élei legömbölyödtek, kiégetések vannak a csőben, kotyog az irányzékcsoport, a célgömb vagy a tusa – ami mind növeli a golyószóró szórást.

A golyószóró megvizsgálása a munkásőrök és rajparancsnokok által

57. A munkásőr (rajparancsnok) a golyószóró megvizsgálása során győződjék meg, hogy megvan-e annak minden alkatrésze, ellenőrizze, nincs-e a fegyver külsején rozsdás, piszkos, horpadás, karcolás, felverődés vagy egyéb olyan sérülés, amely a szerkezetek normális működését befolyásolná; nincs-e a fa részeken repedés, ütődés; megbízhatóan rögzítve van-e a tisztítóvessző. Ellenőrizze a kenés állapotát a golyószóró szétszerelése nélkül, annak látható részein. Győződjön meg, hogy megvannak-e a tartozékok, a hordheveder, a tárák és a tártáskák.

Az irányzószervezet épségének ellenőrzésekor győződjön meg arról, hogy az irányzéktól akadálytalanul csúszik-e az irányzékcsapón és megbízhatóan rögzített-e beállított helyzetben, továbbá, hogy a rugó szilárdan tartja-e az irányzékcsapót. Ellenőrizze, hogy az állítócsavar forgatásakor a nézőke szabadon mozog-e, nincs-e megsérülve. Nézze meg, hogy a célgömb nincs-e meggörbülve, szilárdan áll-e a célgömbtalpban, az utóbbin levő rovátka egybeesik-e a célgömbbílincsen levővel, szilárdan rögzítve van-e a célgömbtalp a célgömbbílincsen.

Az alkatrészek és szerkezetek működése helyességének ellenőrzése során:

Állítsa a tűzváltót sorozatra. A felhúzófogantyúval a zárkeretet húzza ütközésig hátra, majd engedje el: ekkor a zárkeretnek erőteljesen vissza kell térnie a mellső helyzetbe; ezután húzza meg az elsütőbillentyűt, húzza ismét hátra a zárkeretet, majd lassan engedje előre; ennek során amikor a zár mellső helyzetbe kerül, kattánásnak kell hallatszania, ami azt jelenti, hogy a kakas rácsapott az ütőszegre.

Állítsa a tűzváltót egyeslövésre. Húzza meg az elsütőbillentyűt, majd a felhúzófogantyúnál fogva a zárkeretet ütközésig húzza hátra, majd engedje el, ezután engedje vissza az elsütőbillentyűt is, ekkor kattánásnak kell hallatszania, ami azt jelenti, hogy a kakas az egyeslövést biztosító elsütőemelő kakasakasztó karmából kiszabadulva, kakasnyugasra állt és ebben a helyzetben az elsütőbillentyű kakasakasztója tartja. Ezután biztosítsa a golyószórót. Húzza meg az elsütőbillentyűt; ekkor a billentyűnek nem szabad hátra elmozdulnia, a kakasnak kakasnyugaszon kell maradni; végül biztosítsa ki a golyószórót, húzza meg az elsütőbillentyűt; erre hallatszani kell amint a kakas erőlyesen rácsap az ütőszegre.

A tűzváltó állításakor a munkásőr (rajparancsnok) győződjék meg arról, hogy az megmarad-e a beállított helyzetben.

58. A golyószóró megvizsgálása tisztításakor. Tisztítás alkalmával külön-külön meg kell vizsgálni minden egyes alkatrészt és szerkezetet, meg kell győződni arról, nem tapasztalható-e a fém részeknél lepattogzás, felverődés, görbülés, rozsdásodás, szennyeződés, a fa részeken repedés. Különös gondot kell fordítani a csőfuratra, a gázhengerre, a gázdugattyúvezetőre és a gázdugattyúra.

59. A tartozékok megvizsgálása során elsősorban ellenőrizni kell, hogy megvannak-e azok hiánytalanul.

A tisztítóvessző, a kóctartó és a csőkefe ellenőrzése céljából egymás után fel kell csavarni a tisztítóvesszőre a kóctartót, majd a csőkefét, ellenőrizni kell nincsenek-e elgörbülve. A kóctartónak és a csőkefének szilárdan kell állni a tisztítóvesszőn, a kóctartó felső részének pedig szabadon kell forogni. A csőkefe legyen tiszta, ne hullassa a szőrért.

A tartozékokon ne legyenek repedések, horpadások, görbülések. A tartozékok kisebb oldalsó nyílásán nem szabad keresztülférni a tisztítóvessző fejének. A tartozékok fedele legyen jól rögzíthető a csövön, ne legyen jelentős oldalirányú kotyogása, mert különben a tisztítóvessző feldörzsöli a csőtorkolatot. A fedélen levő nyíláson nem szabad keresztülférnie a kóctartónak.

A kenőanyagszelencén ne legyenek repedések, horpadások. Fedelében benne kell lenni a betétnek és hézagmentesen rá kell csavarodnia a szelencére. A szelencéből nem szívároghat ki kenőanyag.

A csavarhúzó éle ne legyen kicsorbulva, kivágásai ne legyenek bemaródva. A padiátverő és a csap ne legyen görbe.

60. A golyószóró és tartozékainak megvizsgálása során észlelt mindennemű hibát azonnal jelenteni kell az előljáró parancsnoknak.

Szakasz- és annál magasabb beosztású parancsnokok által végzendő megvizsgálás

61. A szakasz- és annál magasabb beosztású parancsnokok (továbbiakban: parancsnokok) összeszerelt és szétszerelt állapotban vizsgálják meg a golyószórókat.

62. A golyószóró megvizsgálása összeszerelt állapotban az előzőekben leírtak szerint történjék. A parancsnokok azonkívül különös gonddal ellenőrizték a következőket:

a) A töltények adogatása a töltényűrbe, a hüvelyek kihúzása és kivetése. Az oktatótölténnyel előzőleg megtöltött tárat az ellenőrző parancsnok kapcsolja fel a golyószóróra és anélkül, hogy a tárrögzítőt megnyomná, próbálja

meg azt kézi erővel levenni. A felkapcsoláskor a tárnak szabadon bele kell illeszkednie a tok nyílásába és a tárrögzítőnek szilárdan meg kell azt tartani. Ezután a parancsnok többszöri ismétlést hajtson végre. Ennek során az oktató-töltényeknek akadálytalanul kell bejutniuk a tárból a töltényűrbe és erőteljesen ki kell vetődniük a tokból.

b) A fegyverláb hibátlansága. A lábak ne legyenek elgörbülve, mind összecusokott és felhajtott, mind nyitott helyzetben szilárdan rögzítettnek kell lenniük, a rugónak és a rugós lábrögzítőnek hibátlanoknak kell lenni, a lábbilincsek könnyen kell elfordulnia a csövön.

c) A tusa hibátlansága. A tusaborítólemez csavarjai legyenek teljesen becsavarva és a fejükön levő vájat tiszta legyen. A tusaborítólemezen levő tusa-üreg-fedél benyomása után a rugónak ki kell nyomnia a tartozéktokot.

d) A tárak hibátlansága. A táracon ne legyenek horpadások, a tártesten olyan görbülések, csorbulások amelyek megnehezítik a töltények adogatását, a rögzítőlemez megbízhatóan rögzítse a tárfeleket. Az adogatólemez a rugó hatására térjen vissza felső helyzetébe.

63. A golyószóró szétszerelt állapotban történő megvizsgálásához az ellenőrző parancsnok szedesse azt részlegesen vagy teljesen szét és alkatrészeit töröltesse szárazra.

A megvizsgálás során a parancsnok egyeztesse az alkatrészek számait, gondosan vizsgáljon meg minden alkatrészt. Nincsenek-e a fém részeken olyan lepattogzások, felferődések, horpadások, görbülések, lekopott menetek, kiérodott részek, rozsdanyomok és szennyeződések, továbbá a fa részeken olyan repedések, amelyek alkalmasak arra, hogy akadályozzák az alkatrészek és szerkezetek normális működését és rontsák a golyószóró löszabotosságát.

a) A cső megvizsgálása során a parancsnok fordítson különös gondot a csőfurat állapotára.

A csőfuratot a csőtorkolat felől vizsgálja. Ehhez tegyen a tokba a töltényűr mögé fehér papirost és hozza a csövet olyan helyzetbe, hogy a papirosról visszavert fény megvilágítsa a csőfuratot.

A töltényűrt a csőfar felől vizsgálja meg.

A csőfuratban a következő rendellenességek lehetségesek:

— a krómréteg hálósodása, amely általában a csőfartól kiinduló egymást keresztező vékony vonalak formájában mutatkozik; később a „háló” helyén repedések jelentkeznek és megkezdődik a krómréteg lepattogzása egyes pontok formájában, amely a krómréteg nagyobb mérvű leválásába megy át; nem elég gondos tisztítás esetén, a krómleválási helyeken rozsdafolt jelenik meg;

— kiégések; jelentős bemélyedések a fém felületen; létrejöhetnek nagyszámú lövés következtében (a cső beégése), vagy mert a krómleválások helyét huzamos időn át marta a rozsdá. Az olyan csövet, amelyben krómleválás vagy kiégés van, lövészet után különös gonddal kell tisztítani;

— az ormózatok lekopása, éleinek legömbölyödése különösen a bal vezető-élen szemmel látható mértékben;

— csődudor a cső belsejében sötét (homályos) gyűrű (félgyűrű) vagy a cső külsején dudor formájában vehető észre.

Az a golyószóró, amelynek csövében csak olyan kis dudor van, amely a cső külső részén nem észlelhető, további lövészetre alkalmas, ha egyébként a löszabotosság követelményei megfelelőek.

A cső külső felületének megvizsgálásakor ellenőrizzük nincs-e a gázhenger szájfelületén felferődés és hogy jól működik-e a csőtorkolaton levő szorító-hüvely rögzítője. Ehhez meg kell nyomni a rögzítőt, amelynek könnyen be kell nyomódni és elengedve vissza kell térni eredeti helyére.

b) A tok megvizsgálásakor a parancsnok ellenőrizze, nincs-e megsérülve, eltörve a kivető nyúlványa, nincsenek-e elgörbülve vagy felferődve a vezetőfelületek, nem ketyog-e a tusa vagy a markolat, működik-e tárrögzítő rugója.

c) A zárkeret megvizsgálása során a parancsnok ügyeljen a gázdugattyúrud felerősítésére. A gázdugattyúrudnak enyhén ketyogni kell.

d) A zár megvizsgálásakor a parancsnok ügyeljen az ütőszeg és a hüvelyvonó hibátlanságára.

Az ütőszeg ellenőrzése céljából tartsa a zárat függőleges helyzetbe, majd 180°-kal fordítsa meg. Ekkor az ütőszegnek önsúlya hatására el kell mozdulnia. Nyomja az ütőszeget ütközésig előre. Erre a gyűszegnek ki kell nyúlni a zár peremágyából. A gyűszegen ne legyen felferődés vagy beégés.

A hüvelyvonó ellenőrzésekor a parancsnok újjal nyomja azt oldalra és engedje el. A rugó hatására vissza kell térnie eredeti helyzetébe. Helyezzen a zár peremágyába egy oktatótöltényt és próbálja meg azt előre kihúzni. A hüvelyvonónak szilárdan a peremágyba kell tartania a töltényt. A hüvelyvonókarmon ne legyen sérülés, törés.

e) A helyretoló- és elsütőszervezet ellenőrzése során a parancsnok ellenőrizze, hogy nem törtek vagy görbültek-e el rugók, nincsenek-e repedések a mozgó alkatrészek nyúlványain, kiálló részein.

64. A töltényeket lövészet előtt, szolgálatba lépéskor, valamint a parancsnok külön parancsára kell megvizsgálni:

A töltények megvizsgálása során ellenőrizni kell:

– nem rozsdásak vagy horpadtak-e a hüvelyek, nem mozog-e a lövedék a hüvelyekben;

– nincs-e a csappantyún zöld lepedék és nem áll-e ki a csappantyú a hüvelyfenék szintjéből;

– nincs-e az élestöltények között oktatótöltény.

Minden hibás töltényt le kell adni.

Ha a töltények beporosodtak, beszennyeződtek, zöld lepedék vagy rozsdá van rajtuk, száraz ronggyal tisztára kell őket törölni. *A töltényeket olajos ronggyal törölni, vagy belül túlságosan megolajozott tárból tölni tilos!*

A golyószóró előkészítése lövészethez

65. A golyószóró lövészethez való előkészítésének célja, hogy a lövészet alatt akadálytalanul működjön.

Az előkészítés a rajparancsnok vezetése alatt történjen.

66. A golyószóró lövészethez való előkészítésekor a következőket kell elvégezni:

– meg kell tisztítani a fegyvert, meg kell vizsgálni szétszerelt állapotban és vékonyan be kell kenni;

– meg kell vizsgálni a golyószórót összeszerelt állapotban;

– meg kell vizsgálni a tárat.

Közvetlenül a lövészet előtt ki kell húzni szárazra a csövet, meg kell vizsgálni a töltényeket.

Ha a golyószóró huzamos ideig fagyos hidegben volt, akkor megtöltése előtt néhányszor erősen hátra kell húzni és előre kell mozgatni a zárkeretet.

A GOLYÓSZÓRÓ LŐSZABATOSSÁGÁNAK ELLENŐRZÉSE ÉS BELÖVÉSE

Általános utasítások

67. Az alegységnél levő golyószórók legyenek belöve.

A golyószóró löszabatosságát a következő esetekben kell ellenőrizni:

– az alegységnek történő kiadás előtt;

– olyan alkatrészek javítása és cseréje után, amelyek a löszabatosságot befolyásolják;

– ha lövészet során a középső találati pont (KTP) eltérése vagy a szórás nem felel meg a löszabatosság követelményeinek.

Harci körülmények között minden lehetőséget ki kell használni a golyószóró löszabatosságának ellenőrzésére, illetve belövésére.

68. A löszabatosság ellenőrzése előtt a golyószórót gondosan meg kell vizsgálni, minden észlelt rendellenességet ki kell küszöbölni.

69. A löszabatosság ellenőrzését, illetve a belövést lőtérén szélől védett helyen, nappali megvilágítási viszonyok mellett kell végrehajtani.

70. A löszabatosság ellenőrzésekor, illetve belövéskor a golyószóróval a legjobb golyószórósok löjenek. Lehetőleg legyen jelen az a golyószórós is, akinek a fegyver ki van adva, továbbá rajparancsnoka és a fegyvermester, illetve fegyvertechnikus a szükséges szerszámokkal.

71. A löszabatosság ellenőrzéséhez, illetve a belövéshez acélmagvas löszert kell használni. A töltények azonos gyártási sorozatból származzanak. A lőtávolság 100 m, az irányzék 3-as, a nézőke középső (nulla) állásban legyen, a tüzelési testhelyzet fekvő, a golyószóró fegyverlábban álljon.

72. A golyószóróval 1 m magas és 0,5 m széles fehér alapszínű táblára kell löni, amelyen 35 cm magas és 25 cm széles fekete céllap (belövő négyszög) van. A célpont a fekete téglalap alsó szélének a közepe. A célpont a tüzelő golyószórós szemével azonos magasságban legyen. A fekete téglalapon a célponttól függőlegesen felfelé 25 cm-re eltérő színnel meg kell jelölni a középső találati pont (KTP) várható helyzetét. Ez a pont egyben az ellenőrző pont (EP).

73. A golyószóró löszabatosságának ellenőrzése, illetve annak belövése először egyeslövésekkel, majd sorozattűzzel történik.

a) Egyeslővésekkel

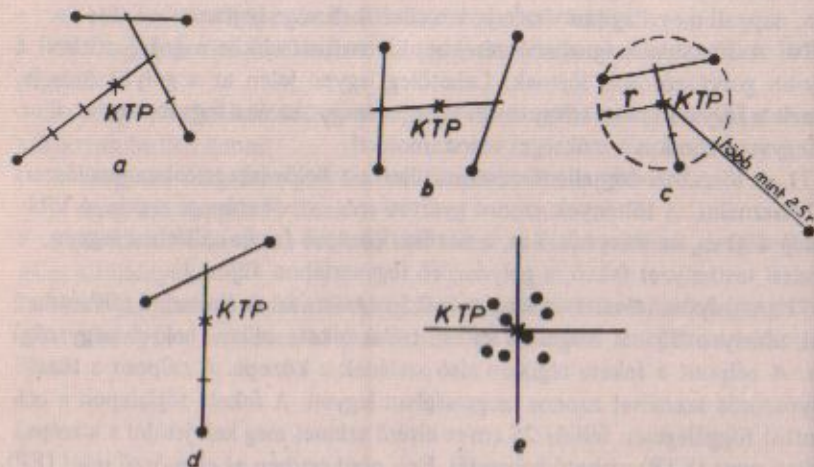
74. A löszabatoság egyeslővésekkel történő ellenőrzésekor a lövő a fekete téglalap alsó széle közepére egyformán célzott 4 egyes lövést adjon le. Ennek befejeztével a löszabatoság ellenőrzését vezető parancsnok nézze meg a cél-táblát. A találatok helyzetéből állapítsa meg a szórásképet és határozza meg a középső találati pontot.

75. A szóráskép akkor megfelelő, ha mind a négy, vagy legalább három találat 15 cm átmérőjű körön belül van. Ha a találatok elhelyezkedése nem elégíti ki ezt a követelményt, akkor a lövéseket meg kell ismételni. Ha az eredmény továbbra sem kielégítő, a golyószórót műhelybe kell adni a túl nagy szórás okának kiderítésére.

Ha a szóráskép megfelelő, akkor a parancsnok állapítsa meg a középső találati pontot.

76. Négy találat esetén a parancsnok a következőképpen határozza meg a középső találati pontot:

– kösse össze egy egyenessel a két egymáshoz legközelebb eső találati pontot és a távolságot felezze meg;

44. ábra: A középső találati pont meghatározása: a – b – c – négy találat esetén; d – három találat esetén; e – sorozattűz esetén

– az így nyert pontot kösse össze a közelebb levő harmadik találati ponttal és ezt a távolságot ossza három egyenlő részre;

– az első két találati pontot összekötő vonal osztásjeléhez legközelebb eső osztásjelet kösse össze a negyedik találati ponttal és ezt a távolságot ossza négy egyenlő részre;

– amelyik osztásjel ezek közül az előző összekötő vonalhoz legközelebb van, az a középső találati pont (44/a ábra).

A középső találati pontot úgy is meghatározhatjuk, hogy párosával (párhuzamosan) kötjük össze a találati pontokat, majd az így nyert távolságok felezőpontjait kötjük össze egymással és az összekötő vonal felezőpontja lesz a középső találati pont (44/b ábra).

77. Ha mind a négy találat nem fér el 15 cm átmérőjű körben, akkor a középső találati pontot a három egymáshoz legközelebb eső találat alapján kell meghatározni feltéve, ha a negyedik találati pont távolsága a három pont alapján meghatározott középső találati ponttól több, mint e három ponton áthaladó kör sugarának 2,5-szerese (44/c ábra).

78. Három találati pont esetén a parancsnok a középső találati pontot a következőképpen határozza meg:

– kösse össze egy egyenessel az egymáshoz legközelebb eső két találati pontot és felezze meg ezt a távolságot;

– az így kapott felezőpontot kösse össze a harmadik ponttal és ezt a távolságot ossza három egyenlő részre;

– az első két találati pontot összekötő vonalhoz legközelebb levő osztásjel lesz a középső találati pont (44/d ábra).

79. A szóráskép elbírálása után meg kell állapítani a középső találati pontnak az ellenőrző ponthoz való viszonyát. A golyószóró szóráskép középső találati pontjának egybe kell esni az ellenőrző ponttal, vagy legfeljebb 5 cm-rel térhet el attól bármely irányba.

b) Sorozattűzzel

80. Az egyeslővésekkel végzett ellenőrzés után sorozattűzzel is ellenőrizni kell a löszabatoságot. A golyószórás ennek során 8 lövést adjon le 2–3 sorozatban. Gondosan célozzon a fekete téglalap alsó széle közepére, minden sorozat után pontosítsa az irányzást.

A golyószóró löszabatosága akkor megfelelő, ha a 8 lövésből legalább 6 találat egy 20 cm átmérőjű körön belül fekszik és a középső találati pont legfeljebb 5 cm-rel tér el bármely irányba az ellenőrző ponttól.

Sorozattűznél a parancsnok a középső találati pontot a következőképpen határozza meg:

- függőleges irányban ossza kétfelé a találatokat egy függőleges vonallal;
- ossza kétfelé a találatokat vízszintes irányban is egy vízszintes vonallal.

A függőleges és vízszintes vonal metszéspontja lesz a középső találati pont (44/e ábra).

81. A szórás kép alakulása különösen sorozattűznél a golyószóró állapota mellett nagymértékben függ a lövőtől is. Ezért ha a szórás kép nem kielégítő, a lövéseket egy másik golyószóróval meg kell ismételteni.

Azt a golyószórót, amelynek löszabotossága az ellenőrzés után sem megfelelő, be kell löni.

A golyószóró belövése

82. Ha az egyes lövésekkel folytatott löszabotosság-ellenőrzés során a középső találati pont bármely irányban 5 cm-nél jobban eltér az ellenőrző ponttól, akkor meg kell változtatni a célgömb helyzetét.

Ha a középső találati pont az ellenőrző pont alatt van, a célgömböt befelé (jobbra), ha pedig felette van, akkor kifelé (balra) kell csavarni. Ha a középső találati pont az ellenőrző ponttól balra esik, akkor a célgömböt is balra, ha pedig jobbra esik, akkor a célgömböt is jobbra kell eltolni.

Ha a célgömböt oldalirányban 1 mm-rel eltoljuk, akkor 100 méteren a középső találati pont helyzete 18 cm-rel változik meg oldalirányban. Ha a célgömböt egy teljes fordulattal csavarjuk be vagy ki, akkor 100 méteren a középső találati pont helyzete magassági irányban 14 cm-rel változik meg.

A célgömb állítása után annak helyességét ismételt lövésekkel ellenőrizni kell.

83. Ha a sorozattűzzel folytatott löszabotosság ellenőrzésekor a középső találati pont 5 cm-nél nagyobb távolságra tér el az ellenőrző ponttól, meg kell vizsgálni a golyószórót, – ha szükséges – helyesbíteni kell felállítását és meg kell ismételni a lövéseket. Ha a középső találati pont a megismételt lövések után továbbra is 5 cm-nél jobban eltér az ellenőrző ponttól, akkor az eltérés mértékének megfelelően az egyes lövésnél leírtakat figyelembe véve meg kell változtatni a célgömb helyzetét. A célgömb megfelelő változtatása után a lövéseket meg kell ismételni.

Ha a golyószórót nem sikerült sorozattűzzel megfelelő eredménnyel belőni, akkor részletesebb megvizsgálás, esetleg javítás céljából javítóműhelybe le kell adni.

A GOLYÓSZÓRÓ TÜZELÉSI FOGÁSAI

Általános szabályok

84. A golyószórót a golyószórós kezeli. Ő tüzel a fegyverrel, ő végzi mindazt a tevékenységet, ami a golyószóró alkalmazásával kapcsolatos. Harcban a golyószóró töltött tárainak egy részét szükség szerint, a rajparancsnok által kijelölt géppisztolyos munkásőr vigye.

Harci körülmények között a golyószórót felkapcsolt töltött tárral kell vinni.

85. A golyószóróval különböző testhelyzetből lehet tüzelni, ahonnan látható a cél, vagy az a terepszakasz, amelyen az ellenség felbukkanása várható.

Helyben a golyószórós a terepviszonyoktól és az ellenség tüzetől függően fekvő, térdelve vagy állva tüzeljen.

Menet közben a golyószórós tüzelhet megállás nélkül, vagy rövid megállásból.

Ha a golyószórós szállítójárművön halad, tüzeléshez a számára legkedvezőbb helyzetet vegye fel, szem előtt tartva a biztonsági rendszabályokat.

86. Harci körülmények között a golyószórós a rajparancsnok parancsára vagy önállóan foglaljon és rendezzen be tüzelőállást. A rajparancsnok a tüzelőállás elfoglalására adott parancsával meghatározhatja a berendezés időtartamát, a löirányt, a testhelyzetet, a tüzelési szektort.

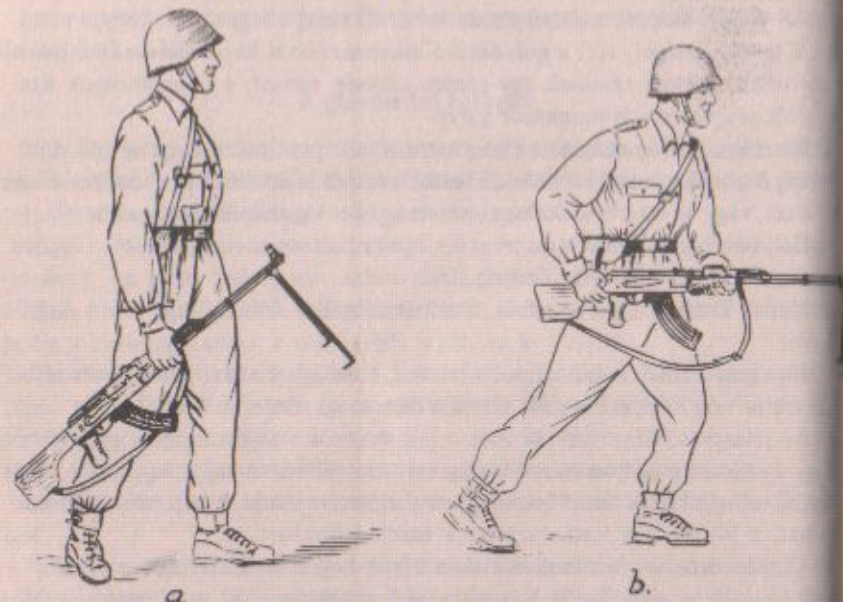
Golyószóró tüzelőállásul általában olyan helyet kell kiválasztani, amely a legjobb kilátást és kilövést biztosítja, védi a golyószórót az ellenség figyeltől és tűzhatástól, lehetővé teszi a tüzelési fogások végrehajtását. A körülményektől függően a tüzelőállás helyét lövészárokban, lövészgödörben, mélyedésben, fatörzs stb. mögött kell megválasztani. Helységben a tüzelőállást az épületnek ablakaiban, a padláson, a lábazati részekben stb. célszerű berendezni.

Nem előnyös tüzelőállást foglalni kiemelkedő egyedülálló tereptárgyak közelében, vagy magaslatok gerincevonalán.

87. Ha előzetesen rendezzük be a tüzelőállást, meg kell vizsgálni, hogy lehet-e onnan a megadott szektor különböző részeibe tüzelni. Ehhez a golyó-

szórával egymás után meg kell célozni különböző tereptárgyakat. Ha a célzási lehetőség nem kielégítő, ne a tusa vállgödörbe való fekvését változtassuk meg, hanem elsősorban a fegyverlábak helyének változtatásával, a golyószóró más helyre történő állításával küszöböljük ki a hiányosságot. Kisegítésképpen lehet a könyökök alá szükséganyagból alátétet helyezni, vagy kis gödröt készíteni.

88. Parancs tüzelőállás elfoglalására: Például „Golyószórós! (Kovács munkásör) főlőirány a szemben levő horhos, a száraz fa mögött – Harchoz!” Erre a golyószórós a terepet kihasználva a meghatározott helyen gyorsan foglaljon tüzelőállást és készüljön fel a tüzeléshez.

45. ábra: A golyószóró hordmódjai: a – egy kézzel, b – két kézzel

89. Tüzelőállás-változtatásra a következő parancsot lehet adni: „Golyószórós! (Kovács munkásör) A ház magasságába előre!” Erre a golyószórós válassza ki az új tüzelőálláshoz való előrenyomulás legkedvezőbb útját, az esetleges megállásra alkalmas fedett helyeket és az előremozgás módját, amennyiben azt a parancs nem határozta meg.

Harcban a golyószórós a körülményektől és a terepviszonyoktól függően futásban, gyors lépésben, szökellésekkel vagy kúszva mozogjon előre.

Ha a golyószórós futásban, gyors lépésben vagy szökelléssel mozog előre, a golyószórót – ahogy számára kedvezőbb – egyik kezével vagy mindkettővel fogja. (45. ábra). A fegyverláb ilyenkor nyitott helyzetben legyen.

Kúszás közben a golyószórós fegyverét jobb kezével, a hordhevedert a felső szíjkengyelnél fogja, vagy az ágyat markolja át (46. ábra). A fegyverlábak ilyenkor lehetőleg rögzített, összecukott állapotban legyenek.

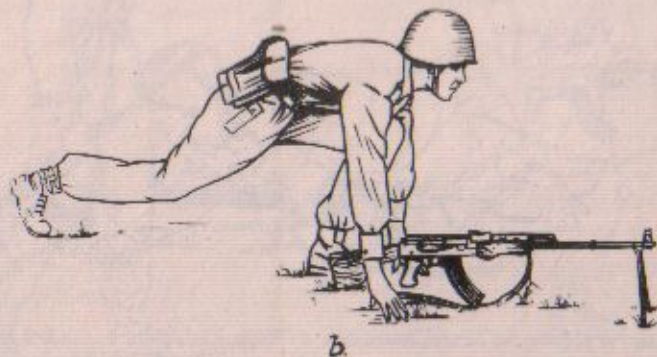
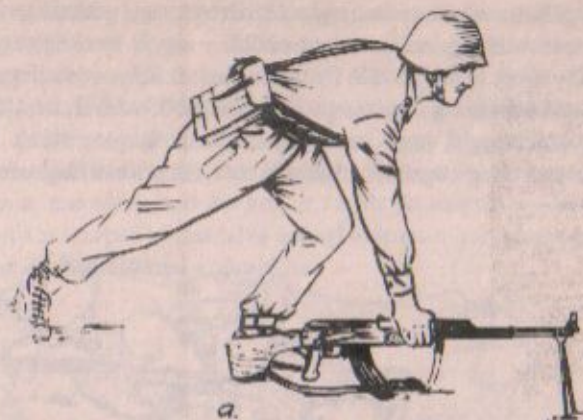

46. ábra: A golyószóró tartása kúszásban: a – laposkúszásban, b – oldalkúszásban

90. A tüzfeladatok eredményes megoldása érdekében a golyószórós a tüzelési fogásokat jól sajátítsa el.

Minden golyószórós a tüzelési fogások általános szabályait és egyéni adottságait figyelembe véve a számára legkedvezőbb tüzelési testtartást alakítsa ki és alkalmazza. Érje el, hogy a feje, teste, keze és lába minden alkalommal lehetőleg ugyanolyan helyzetben legyen.

91. A tüzeléssel összefüggő tevékenység, a tüzeléshez való felkészülésből, a tüzelésből és a tüzelés beszüntetéséből áll.

47. ábra: A fekvő tüzelőállás felvétele: a – a golyószóró leállítás, b – támasz két kézen, c – fekvő testhelyzet

A tüzeléshez való felkészülés

92. A golyószórós parancsra vagy önállóan készülhet fel a tüzeléshez. Foglalkozások során a végrehajtást részekre bontott paranccsal is el lehet rendelni. Például: „Tűzszakaszra lépés – indulj!” – utána „Tölts!” Ha szükséges, a „Tölts!” vezényszó előtt meg kell határozni a tüzelési testhelyzetet.

93. A tüzeléshez való közvetlen felkészülés a tüzelési testhelyzet felvételét és a töltést foglalja magában.

94. A fekvő tüzelési testhelyzet felvételekor a golyószórós a következőket hajtsa végre:

a) Ha a golyószóró „Szíjra” helyzetben van, a legcélszerűbb fogásokkal vegye le azt válláról, helyezze „Súlyba” (Lábhoz) helyzetbe, utána nyissa szét a fegyverlábakat. Ezzel egyidejűleg tegyen bal (jobb) lábával egy lépést előre és lehajolva, helyezze a golyószórót a földre úgy, hogy az a lábakon a lövész irányában álljon. Ezután anélkül, hogy felegyenesedne, mindkét kezével támaszkodjék a földre, lábait rúgja hátra és feküdjön hasra úgy, hogy a két lábfeje kifelé nézzen.

b) Ha a golyószórós futás közben foglal tüzelőállást, úgy álljon meg, hogy bal (jobb) lába egy lépéssel előbbre legyen, nyújtsa előre a golyószórót tartó kezét (kezeit), majd állítsa lábaival a földre a fegyvert a lövész irányának megfelelően (48. ábra). Ezután felegyenesedés nélkül támaszkodjék két kezével a földre, majd rúgja hátra a lábait és feküdjön hasra úgy, hogy a két lábfeje kifelé nézzen.

48. ábra: A golyószóró leállítás két kézzel

c) Ha a golyószórós kúszik, anélkül, hogy felemelkedne, nyissa szét a fegyverlábát, állítsa rájuk a golyószórót, feküdjön hasra és nyújtsa ki a lábait úgy, hogy a két lábfeje kifelé nézzen.

95. Térdelő tüzelési testhelyzet felvételekor a golyószórós a fegyvert az alsó és felső ágynál átfogva úgy tartsa, hogy csőtorkolata előre nézzen. Ezzel egyidejűleg lépjen jobb lábával hátra, ereszkedjék a jobb térdére. A bal alsó lábszára maradjon függőlegesen, a két lábszára pedig közel derékszöget zárjon le. A golyószórót helyezze alsó ágával a bal tenyerébe.

96. Álló tüzelési testhelyzet felvételekor a golyószórós hajtson végre a cél irányához viszonyítva fél fordulatot jobbra (balra), majd anélkül, hogy zárna a bal lábát, lépjen vele balra úgy, hogy az számára a legkényelmesebb állás legyen, eközben helyezze testsúlyát mindkét lábára egyenlő mértékben. Ha a golyószóró „Szíjra” helyzetben volt, a fordulattal egyidőben vegye le a golyószórót a válláról, bal kezével alulról markolja át az alsó ágynál, majd tartsa a fegyvert csövével a löirányba.

Ha a golyószóró „Lábhöz” helyzetben van, akkor a golyószórós a fordulat tal egyidőben emelje a golyószórót csőtorkolatával előre, a cél irányába úgy, hogy közben bal kézzel az alsó ágynál markolja meg. A fegyverlábát ilyenkor nem kell szétnyitni.

97. A golyószóró különböző testhelyzetekben történő megtöltésekor a golyószórós:

- kapcsolja fel a tárat;
- biztosítsa ki a fegyvert;
- állítsa a tűzváltót a kívánt tüzelési módra;
- a felhúzófogantyúnál fogva erőiesen húzza hátra a zárkeretet ütközésig, majd engedje azt el.

Ha a golyószórós nem kap „Tűz!” vezényszót, akkor a töltés után biztosítsa a fegyvert (állítsa a tűzváltót felső helyzetbe) (49. ábra).

49. ábra: A biztosított golyószóró

50. ábra: A tár töltése

98. Ha a tár nem volt töltve, akkor a „Tölts!” vezényszóra meg kell tölteni.

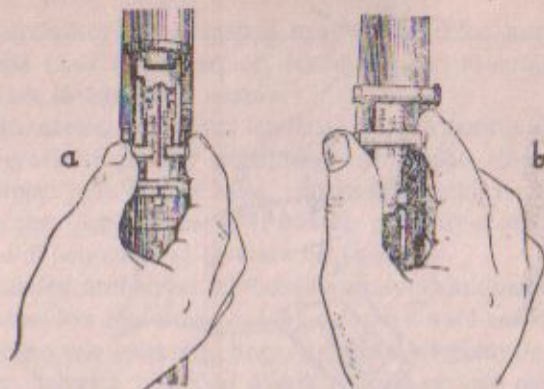
A tár megtöltésekor a golyószórós vegye a tárat bal kezébe szájrészeivel felfelé, domború oldalával balra. Jobb kezével úgy fogja a töltényeket, hogy a hüvely feneke kissé kiálljon: A tárat kissé balra döntve jobb hüvelykujjával egyenként nyomja be a töltényeket a tár oldalfalainak, behajló peremei (ajkai) alá úgy, hogy azok fenékrésze a tár oldalfalába ütközzék (50. ábra)

A tüzelés

99. A feladattól és a körülményektől függően golyószóróval parancsra vagy önállóan lehet tüzelni.

A tűznyitásra adott parancsban a parancsnok jelölje meg a tüzelést végrehajtó lövőt, a célt, az irányzékaállást, a nézőkeállást (ha szükséges) és a célpon-tot. Például: „Golyószórós (Kovács munkásör) géppuskára 5. nézőke balra kettő, a cél aljára hosszú sorozatokkal, – tűz!” vagy: „A menetoszlopra, 5, derék – tűz!”

300 méterig terjedő távolságban levő célokra a helyzettől függően az irányzékaállás, esetleg a célpont elhagyható. Például: „Golyószórós, rohamozó gya-lagságra – tűz!” Ilyenkor a golyószórós 3-as irányzékaállással tüzeljen és a cél-pontot maga válassza meg.

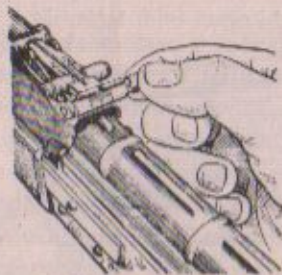
51. ábra: Az irányék állítása: a – az irányékcsapó felső felületén; b – az irányékcsapó alsó felületén

Ellenséges rajtaütés esetén, ha a golyószórós nem kap tűzparancsot, önállóan tüzeljen.

100. A tüzeléssel kapcsolatos ténykedés magába foglalja az irányék és a nézőke állítását, a tűzváltó beállítását a kívánt tüzelési módra, a tusa vállgödörbe szorítását, a célzást, az elsütőbillentyű elhúzását és a golyószóró tüzelés alatti tartását.

101. Irányékállításkor a golyószórós nyomja meg az irányéknymót, az irányéktolót mozgassa az irányékcsapón mindaddig, míg az irányéktoló elülső éle egybe nem esik a kívánt beosztási jellel (bevágással). Az irányéket az irányékcsapó alsó felületén levő beosztás szerint is be lehet állítani (51. ábra).

102. A nézőke állításakor a golyószórós húzza ki kissé az állítócsavart és csavarja annyira, hogy a nézőke bevágása egybeessen a kívánt beosztásjellel (52. ábra).

52. ábra: A nézőke állítása

53. ábra: A tűzváltó állítása a kívánt tüzelési módra: a – sorozattűzre, b – egyeslövésre

103. A tűzváltó beállításakor (53. ábra) a golyószórós jobb hüvelykujját helyezze a tűzváltókar recézett részére és nyomja lefelé – sorozattűz esetén a középső bemarásig, egyeslövés esetén pedig az alsóig.

104. A golyószórótusa vállgödörbe szorításakor a golyószórós a következőket hajtsa végre:

Fekvő testhelyzet esetében anélkül, hogy a célt a szeme elől tévesztené, úgy helyezze a golyószórótusát a vállgödörbe, hogy annak vége teljes egészében vállához illeszkedjék. Bal kezével a tusa nyakát vagy az alsó részét tartsa, jobb kezével pedig a markolatot fogja át, mutatóujját dugja át a sátorvas ívére (54. ábra). Mindkét könyökét támassza a földre.

54. ábra: A golyószóró tartása: a – tusanyaknál, b – a tusa alján

Térdelő vagy álló testhelyzet esetén, a golyószórós bal kezével fogja meg az alsó ágyat, a jobbal pedig a markolatot fogja át, jobb könyökét tartsa természetesen, a tusát szorítsa a vállgödörbe. Térdelő testhelyzetben bal könyökét helyezze közvetlenül a térdkalács elé vagy mögé, álló helyzetben pedig szorítsa az oldalához (55. ábra).

55. ábra: Térdelő és álló tüzelési testhelyzetek: a – térdelve, b – állva

105. Célzáskor a golyószórós hunyja be a bal (jobb) szemét, a jobbal (bal) pedig úgy nézzen keresztül a nézőke bevágásán és a célgömbön, hogy az utóbbi a bevágás közepére essen, a csúcsa pedig a nézőke felső vízszintes élével (irányéllel) legyen egy magasságban, (célozzon csapott célgömbbel).

56. ábra: A csapott célgömb

Célzás közben tartsa vissza lélegzetét, vigye a csapott célgömböt a célpontra, jobb mutatóujjának első ujjpercével enyhe nyomással kezdje meg az elsütőbillentyű elhúzását. A célzás során ügyeljen arra, hogy az irányél vízszintes maradjon.

Ha célzás során a célgömb eltér a célponttól, akkor a golyószórós anélkül, hogy fokozná vagy csökkentené az elsütőbillentyűre gyakorolt nyomást, pontosítsa a célzást, majd húzza tovább az elsütőbillentyűt.

106. A golyószórós fegyverét szilárdan tartva és lélegzetét visszafojtva folyamatosan húzza tovább a billentyűt mindaddig, amíg a kakas fel nem szabadul és megtörténik a lövés.

107. Tüzelés közben a golyószórós tartsa a tusát vállgödörben, ne mozgassa el könyökeit és tartsa a csapott célgömböt a célponton. Minden sorozat előtt újra célozzon. Ha folyamatos tüzet lő széles célra, akkor a golyószórót folyamatosan és egyenletesen mozgassa a cél egyik szárnyától a másikig.

A tüzelés beszüntetése

108. A tüzelés beszüntetése lehet ideiglenes vagy végleges.

109. A tüzelés ideiglenes beszüntetésére – a „Tüzet szüntess!” vezényszót kell adni.

Erre a vezényszóra a golyószórós engedje el az elsütőbillentyűt és biztosítsa a golyószórót.

110. A tár cseréjekor a golyószórós:

- kapcsolja le a tárat a golyószóróról;
- kapcsolja fel a töltött tárat.

Ha üres tárat vett le a golyószóróról, akkor a töltött tár felhelyezése után biztosítsa ki a golyószórót, húzza hátra a zárkeretet ütközésig, majd engedje el és újra biztosítsa a fegyvert.

111. A tüzelés végleges beszüntetésekor a „Tüzet szüntess!” vezényszó után az „Ürits!” vezényszót is adni kell. Erre a golyószórós biztosítsa fegyverét, állítsa alapállásba az irányzékot, állítsa a nézőkét – ha szükséges – közép ső helyzetbe, ürítse ki a golyószórót, (ha fekvő testhelyzetből vagy árokból, gödörből tüzelt, engedje le a tusát a földre) a továbbiakban a helyzetnek megfelelően parancsra vagy önállóan ténykedjen.

112. A golyószóró ürítésekor a golyószórós:

- kapcsolja le a tárat;
- biztosítsa ki a golyószórót;
- a felhúzófogantyúnál fogva húzza hátra a zárkeretet, ellenőrizze, hogy a töltényűr üres-e, majd engedje el a zárkeretet;
- húzza el az elsütőbillentyűt;
- biztosítsa a golyószórót és engedje le a tusát a földre;
- amennyiben ürítésnél a tárban töltény van, vegye ki a töltényeket a tárból, az üres tárat kapcsolja fel a golyószóróra;
- vegye fel a töltényűrből kivett töltényt.

A tár ürítésekor a golyószórós vegye bal kezébe a tárat úgy, hogy annak szájrésze felfelé nézzen, a tárban levő töltényeket egyenként nyomja ki a tárból.

Ha a golyószórós térdelő testhelyzetből tüzelt, akkor ürítéshez előbb állítsa a golyószórót fegyverlábra és vegye fel a fekvő testhelyzetet.

113. Felálláskor a golyószórós mellmagasságig húzza hátra mindkét kezét, ezután mindkét karját kinyújtva, mellét emelje fel a földtől, jobb (bal) lábát húzza előre, majd a golyószórót megfogva (57. ábra) álljon fel.

114. Ürités után a parancsnok „Fegyvert vizsgál!” vezényszavára a golyószórós a következőket hajtsa végre:

Fekvő testhelyzetben: helyezze az üres tárat a golyószóró mellé úgy, hogy a szájrésze maga felé nézzen, biztosítsa ki a golyószórót, a felhúzófogantyúnál

57. ábra: A golyószóró helyzete fekvő történt tüzelés után az előremozgás megkezdése előtt

fogva húzza hátra a zárkeretet és fordítsa a golyószórót egy kissé balra (58. ábra). Miután a parancsnok ellenőrizte a töltényűrt és a tárat, a golyószórós engedje el a felhúzófogantyút, húzza meg az elsütőbillentyűt. Ezután biztosítsa a golyószórót és kapcsolja fel rá a tárat.

58. ábra: A vizsgálóra kész golyószóró fekvő történt tüzelés után

Álló testhelyzetben kézbe vett golyószóróval; a golyószórós vegye fel az álló tüzelési testhelyzetet. Ezután kapcsolja le a tárat és vegye azt bal kezébe, fogja hozzá a golyószóró alsóágyához, (a tár szájrésze felfelé nézzen) biztosítsa ki a golyószórót és a felhúzófogantyújánál fogva húzza hátra a zárkeretet (59. ábra).

Miután a parancsnok ellenőrizte a töltényűrt és a tárat, a golyószórós engedje el a felhúzófogantyút, húzza meg az elsütőbillentyűt, utána biztosítsa a golyószórót, helyezze fel rá a tárat és tegye a fegyvert „Lábhoz” helyzetbe.

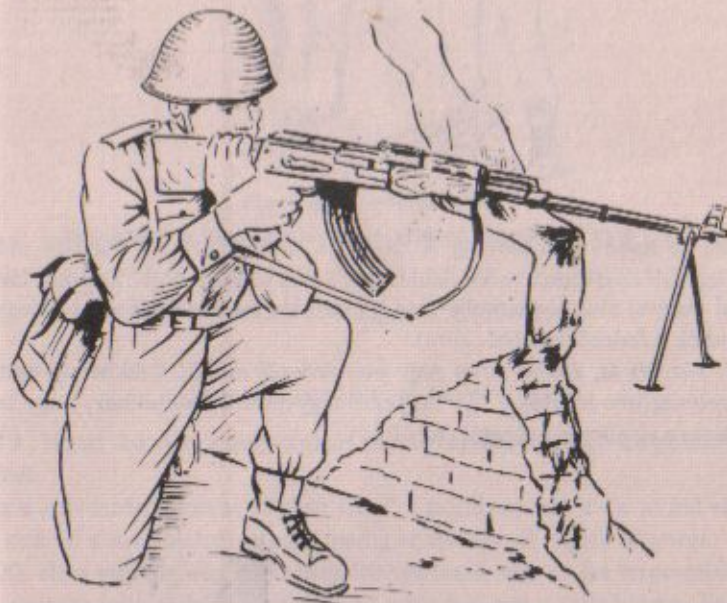

59. ábra: A vízsgára kész golyószóró álló testhelyzetben

Feltámasztott golyószóróval fedezék mögül történő tüzelés fogásai

115. A támaszték, illetve a fedezék magasságától (mélységétől) függően fedezék mögül a golyószórós fekvő, térdelő vagy álló testhelyzetből tüzelhet.

116. Feltámasztás esetén a golyószóró lehetőleg alsó ágyával feküdjön a támasztékon úgy, hogy a támaszték ne akadályozza a szerkezetek működését. A fegyverláb ilyenkor szabadon lóghat a támaszték előtt, de lehet felkapcsolt helyzetben is. Ha a támaszték túl kemény, helyezzünk rá gyéptéglát, összehajtott sátorlapot, köpenykoszorút stb.

60. ábra: A golyószóró helyzete, ha a golyószórós a fegyverláb alkalmazása nélkül feltámasztott fegyverrel tüzel

a) Ha térdelve tüzel, jobb térd legyen a földön, a fedezék magasságától függően üljön rá a sarkára, fektesse a tusát a vállgödörbe, bal könyökét helyezze közvetlenül a térdkalács elé vagy mögé.

b) Ha állva tüzel, állítsa a golyószórót fegyverlábra vagy fektesse alsóágyánál fogva a támasztéokra. Helyezze a tusát vállgödörbe, szorítsa bal karját a testé-

61. ábra: Tüzelés álló testhelyzetből, feltámasztott golyószóróval

hez, bal kezével alulról markolja meg a tusát. Ha van rá lehetőség, testével támaszkodjék a fedezékhez (61. ábra).

117. Tüzelés fa, épület sarka vagy más fedezék mögül. Ezekben az esetekben a golyószórós lehetőleg úgy helyezze fegyverét a fedezékhez, hogy teste védve legyen az ellenség tüztől (62. ábra).

62. ábra: Tüzelés fedezék mögül

63. ábra: Tüzelés lövészárokából

118. Tüzelés lövészgödörből, árokból. A golyószórós ebben az esetben testével támaszkodjon a gödör (árok) oldalának, könyökeit lehetőleg helyezze a talajra. A tusát szorosan fektesse a vállgödörbe (63. ábra).

A menet közben történő tüzelés fogásai

119. Menet közben a golyószórós rövid megállásból vagy megállás nélkül tüzelhet.

Ha a golyószórós menet közben tüzel, a hordhevedert vesse át bal vállára, jobb kezével a markolatnál, a ballal pedig az alsóágynál fogja a fegyvert.

120. Ha a golyószórós rövid megállásból tüzel, vegyen fel terpeszállást. A tusát szorítsa jobb oldalához (64. ábra) vagy fektesse a vállgödörbe. Bal kézzel irányítsa a golyószórót a célra, adjon le egy-két sorozatot, utána engedje le a golyószórót és folytassa mozgását.

121. Ha a golyószórós megállás nélkül tüzel, jobb kezével szorítsa a golyószórótusát a jobb oldalához, menetét folytatva tartsa célra és nyisson tüzet (65. ábra). Tüzelhet a golyószórós úgy is, hogy a golyószórótusát a vállgödörbe illeszti (vállához kapja a fegyvert) és mozgásának lassítása nélkül azt bal kezével a célra irányítja, majd tüzet nyit.

Menet közben a golyószórós megállás nélkül töltsé újra fegyverét.

64. ábra: A golyószóró helyzete menet közben rövid megállás esetén

65. ábra: A golyószóró helyzete menet közben megállás nélküli helyzetben

Járműről történő tüzelés fogásai

122. Szállító járművön a golyószórós tüzeléshez olyan kedvező testhelyzetet vegyen fel, amely biztosítja a fegyver szilárd tartását és nem veszélyezteti társait (szomszédait).

123. Ha a golyószórós álló, mozgó vagy menet közben rövid megállást végrehajtó járműről tüzel, akkor a 66. ábrán látható helyzeteket és fogásokat alkalmazhatja.

a.

b.

66. ábra: Tüzelési testhelyzetek gépkocsin

A légi célra való tüzelés fogásai

124. Nyílt terepen a golyószórós fekvő, térdelő vagy álló helyzetből tüzelhet légi célra (67. ábra).

67. ábra: A légi célra tüzelő golyószórós testhelyezetei: a – fekvő, b – térdelve; c – állva

Ha a golyószórós tereptárgyak mögül tüzel, akkor azokat lehetőleg használja támasztékkul és számára kedvező testhelyzetet vegyen fel.

Ha a tereptárgyaknak alkalmas felülete van (ablakpárkány, deszka stb.), akkor a golyószórós arra állítsa a fegyver lábait. Ha ilyen felület nincs, a golyószórót a tereptárgyra helyezheti, mint támasztékra.

125. Lövészárokból (közlekedő árokból) a golyószórós légi célra a következő módon tüzelhet:

68. ábra: Lövészárokból feltámasztással és szabad kézből légi célra tüzelő golyószórós testhelyezetei: a – feltámasztással; b – szabad kézből

Állva, a lövészárok mellvédjére (peremére) támasztott fegyverlábbal úgy, hogy jobb kezével a markolatot fogja, a balal pedig a tusa nyakát. A kedvező célzás kialakítása céljából a golyószórós testével a szükséges mértékben ereszkedjék lejjebb, (68/a ábra), illetve emelkedjék feljebb. Tüzelés közben a golyószóró löirányát testének elmozdításával változtassa.

Szabad kézből tüzelve a golyószórós hátát és bal lábát a lövészárok oldalának támaszthatja úgy, hogy a bal lábát minél magasabbra emelve, talpát szorítsa az árok mellső oldalához, hátával pedig kissé ülő tartásban támaszkodjék a hátsó oldalnak (68/b ábra). A golyószórót jobb kezével a markolatnál, balal pedig alsóágyánál tartsa. A golyószóró irányát testének elfordításával változtassa, a megfelelő emelkedési szöget pedig törzsének és jobb lábának hajlításával, illetve nyújtásával biztosítsa.

and general ledger which is kept in the office of the
 the above mentioned person and is kept in the office of the
 the above mentioned person and is kept in the office of the
 the above mentioned person and is kept in the office of the
 the above mentioned person and is kept in the office of the

the above mentioned person and is kept in the office of the
 the above mentioned person and is kept in the office of the
 the above mentioned person and is kept in the office of the
 the above mentioned person and is kept in the office of the
 the above mentioned person and is kept in the office of the
 the above mentioned person and is kept in the office of the
 the above mentioned person and is kept in the office of the
 the above mentioned person and is kept in the office of the
 the above mentioned person and is kept in the office of the
 the above mentioned person and is kept in the office of the

MELLÉKLETEK

1. A vállalkozás alapításának költségvetése	1000 Ft
2. A vállalkozás első évi költségvetése	1000 Ft
3. A vállalkozás első évi költségvetésének módosítása	1000 Ft
4. A vállalkozás első évi költségvetésének módosítása	1000 Ft
5. A vállalkozás első évi költségvetésének módosítása	1000 Ft
6. A vállalkozás első évi költségvetésének módosítása	1000 Ft
7. A vállalkozás első évi költségvetésének módosítása	1000 Ft
8. A vállalkozás első évi költségvetésének módosítása	1000 Ft
9. A vállalkozás első évi költségvetésének módosítása	1000 Ft
10. A vállalkozás első évi költségvetésének módosítása	1000 Ft
11. A vállalkozás első évi költségvetésének módosítása	1000 Ft
12. A vállalkozás első évi költségvetésének módosítása	1000 Ft
13. A vállalkozás első évi költségvetésének módosítása	1000 Ft
14. A vállalkozás első évi költségvetésének módosítása	1000 Ft
15. A vállalkozás első évi költségvetésének módosítása	1000 Ft
16. A vállalkozás első évi költségvetésének módosítása	1000 Ft
17. A vállalkozás első évi költségvetésének módosítása	1000 Ft
18. A vállalkozás első évi költségvetésének módosítása	1000 Ft
19. A vállalkozás első évi költségvetésének módosítása	1000 Ft
20. A vállalkozás első évi költségvetésének módosítása	1000 Ft

A GOLYÓSZÓRÓ FŐBB ADATAI

1.	Írányzéktávolság	1000 m
2.	Páasztázott lövés távolsága mellalakra	365 m
3.	Elméleti tűzgyorsaság	kb. 600 lövés/perc
4.	Gyakorlati tűzgyorsaság: sorozattűz esetén	150 lövés/perc
	egyres lövésekkel	50 lövés/perc
5.	A lövedék kezdősebessége	745 m/mp
6.	A lövedék ölőhatásának távolsága	1500 m
7.	A lövedék legnagyobb röptávolsága	3000 m
8.	A golyószóró súlya: üres tárral	5,0 kg
	töltött tárral	5,6 kg
9.	A tár befogadóképessége	40 töltény
10.	Üres tár súlya	0,2 kg
11.	A cső űrmérete	7,62 mm
12.	A golyószóró hossza	1040 mm
13.	A cső hossza	590 mm
14.	A cső huzagolt részének hossza	554 mm
15.	A huzagok száma	4
16.	A huzagok menetemelkedése	240 mm
17.	A célgömb vastagsága	2 mm
18.	Az irányzékvonal hossza	555 mm
19.	A töltény súlya	16,2 gr
20.	Az acélmagvas (normál) lövedék súlya	7,9 gr
21.	A löportöltet súlya	1,6 gr

A lövedékek átütő hatása

Sor-szám	Akadály (védeleszköz) megnevezése	A lövedéktípus	Lőtávols.	Átütési % vagy behatolási mélység
1.	7 mm vastag páncél 90°-os becsapódási szög esetén	Páncéltörő-gyújtó	300 200	50 % 90 %
2.	Acélsisak	Acélmagvas lövedék Páncéltörő-gyújtó lövedék	900 1000 felett	80-90 % 80-90 %
3.	Páncélmellény		600 1000	80-90 % 80-90 %
4.	Ledöngölt hó mellvéd		500	70-80 cm
5.	Szabadon hányt (nem döngött) homokos földakadály	Minden lövedéktípus	500	25-30 cm
6.	Máglyába rakott 20x20 cm-es száraz fenyőgerendák	Acélmagvas és páncéltörő-gyújtó lövedék	500 150	25 cm 30-40 cm
7.	Rakott téglafal		100	12-15 cm

Alaplőtáblázat

Kezdősebesség 745 m/mp

Indulószög 0

A lövedék súlya 7,9 gr

A lövedék torkolati energiája 225 mkg

Lőtávolság	Irányzási szög		Becsapódási szög		Röppálya magassága	Vízszintes távolság a röppálya telőpontjáig	L ö v e d é k		
							Teljes röppideje	Végsebessége	Becsapódási energiája
m	fok, perc	vonás	fok, perc	vonás	m	m	mp	m/mp	mkg
100	0 05	1,4	0 04	1,1	0,03	51	0,14	650	171
200	0 08	2,2	0 09	2,5	0,12	105	0,31	562	128
300	0 13	3,6	0 16	4,4	0,31	162	0,51	482	94
400	0 19	5,3	0 27	7,5	0,65	221	0,74	409	68
500	0 27	7,5	0 43	12	1,2	282	1,00	347	50
600	0 36	10	1 04	18	2,1	345	1,29	311	39
700	0 48	13	1 29	25	3,4	408	1,62	289	33
800	1 02	17	1 58	33	5,2	470	1,98	217	30
900	1 17	21	2 31	42	7,4	530	2,36	255	27
1000	1 34	26	3 08	52	10,3	588	2,76	240	24

A középső röppályák irányzóvonal feletti magasságai

A lövedék súlya 7,9 gr

Kezdősebesség 745 m/mp

Táv. n-ben	centiméter											Táv. m-ben	
	50	100	150	200	250	300	350	400	450	500	550		600
Irányszék- állítás												Irányszék- állítás	
1	0	0	-6	-18									1
2	5	10	9	0	-15	-39							2
3	12	25	29	28	19	0	-26	-67					3
4	21	41	56	64	64	55	35	0	-43	-107			4
5	32	63	89	108	119	121	113	92	53	0	-69	-164	5

Táv. m-ben Irányzék- állás	100	200	300	400	500	600	700	800	900	1000	1100	Táv. m-ben Irányzék- állás
	m é t e r											
6	0,91	1,6	2,0	2,0	1,4	0	-2,4	-5,9				6
7	1,2	2,3	3,0	3,3	3,1	2,0	0	-3,2	-7,6			7
8	1,6	3,1	4,2	4,9	5,1	4,4	2,7	0	-4,1	-9,6		8
9	2,1	4,0	5,6	6,8	7,3	7,1	5,9	3,6	0	-5,0	-1,2	9
10	2,6	5,0	7,1	8,8	9,9	10,0	9,6	7,7	4,7	0	-6,5	10

Szórás adatok

Acélmagvas lőzer

Tűzelés fegyverlábról rövid sorozattal

Közepes eltérések (Mk., Szk.) és közepes belső szórási sávok (Szbm, Szbsz.)											
A sorozatban lött első lövedékeknél		Közepes találati pont				Összesen					
Magasságban		Szélességben		Magasságban		Szélességben		Magasságban		Szélességben	
Mk	Szk	M _{ktp}	Sz _{ktp}	M _{k₀}	Sz _{k₀}	Szbm	Szbsz				
m é t e r											
100	0,06	0,07	0,05	0,04	0,08	0,25	0,25				
200	0,13	0,14	0,11	0,08	0,17	0,50	0,50				
300	0,19	0,21	0,16	0,13	0,25	0,75	0,75				
400	0,25	0,28	0,21	0,17	0,33	1,01	1,01				
500	0,32	0,35	0,26	0,21	0,41	1,27	1,26				
600	0,39	0,42	0,32	0,26	0,50	1,53	1,52				
700	0,46	0,49	0,37	0,30	0,59	1,80	1,78				
800	0,54	0,57	0,42	0,34	0,68	2,09	2,04				
900	0,63	0,64	0,47	0,38	0,78	2,39	2,30				
1000	0,75	0,72	0,58	0,42	0,92	2,81	2,57				

Egyes célok leküzdéséhez szükséges töltény mennyiség

Tűzelés fegyverlábról rövid sorozatokkal

Lőtávolság m-ben	Fejalak	Mellalak	Csípőalak	Futó alak	Futó alak profilból	Géppuska (golyószóró)	Hátrasiklás nélküli páncéltörő fegyver	Páncéltörő löveg
100	3	3	3	3	3	3	3	3
200	4	3	3	3	3	3	3	3
300	5	4	3	3	3	4	3	3
400	8	6	4	4	4	5	3	3
500	11	8	5	4	5	6	4	3
600	16	10	6	5	6	8	4	4
700		14	8	6	8	10	5	4
800			10	8	10	13	6	4
900			13	11	13	17	9	5
1000				15	17	22	12	6

Megjegyzés:

1. Mozgó cél esetén a töltényfelhasználást 1,3-dal kell szorozni.
2. Elszaka vagy vízen levő célok esetén a töltényfelhasználást 1,5-dal kell szorozni.
3. Ha a tűzelés deszant-átkelőeszköztől történik, a töltényfelhasználás 2-szeresére emelkedik.
4. Ha a golyószórós tereplő testhelyzetben, vagy menet közben rövid megállásból vagy pedig alva tűzel, 100 méterre a töltényfelhasználás 1,6 illetve 2-szeres lesz; nagyobb távolságra 2, illetve 2,5-szeres.

7. sz. melléklet

Előretartás oldalszél, illetve oldalirányú célmozgás esetén

	Oldalszél esetén			Oldalt futó alak esetén				Oldalt mozgó gépkocsi (motorkerékpár) esetén						
	4 m/mp			1,5 m/mp		3 m/mp		10 km/ó		20 km/ó		40 km/ó		60 km/ó
Lőtávolság méterben	méterben	nézőke osztásjelben	emberalakban	méterben	nézőke osztásjelben	méterben	nézőke osztásjelben	méterben	nézőke osztásjelben	méterben	nézőke osztásjelben	méterben	nézőke osztásjelben	méterben
100				0,2	1	0,4	2	0,4	2	0,8	4	1,6	8	2,4
200	0,2		0,5	0,5	1	0,9	2	0,9	2	1,8	4	3,5	8	5,2
300	0,4	0,5	1	0,8	1	1,5	2,5	1,4	2	2,9	5	5,7	9	3,6
400	0,8	1	1,5	1,1	1,5	2,2	3	2,1	2,5	4,2	5	8,3	10	12,5
500	1,3	1,5	2,5	1,5	1,5	3	3	2,8	3	5,6	6	11,0		17
600	1,9	1,5	4	2	1,5	4	3,5	3,7	3	7,3	6	14,5		22
700	2,7	2	5	2,5	2	5	3,5	4,5	3	9	6,5	18		27
800	3,6	2	7	3	2	6	4	5,6	3,5	11	7	22		34

Megjegyzés: A táblázati adatokat erős szél esetén 2-szeresen kell venni, gyenge szélben felére kell csökkenteni.

A löirányra hegyes szögben fújó szél esetén a táblázati adatok felét kell venni.

Ha a cél ferdén mozog, a táblázati adatok felét kell alkalmazni.

Azon esetekben, ha az előretartás feltételeihez a nézőke megfelelő beállítása nem lehetséges, akkor az előretartást célalakban vagy méterben vegyük figyelembe.

Előretartás mértéke légi célokra

Helikopterekre és szállító gépekre

Repülőgéptípus és sebesség	Lőtávolság méterben					
	100		300		500	
	méter	repülőgép- test	méter	repülőgép- test	méter	repülőgép- test
Helikopter 50 m/mp	8	1	25	3	50	6
Szállító gép 100 m/mp	15	1	50	3	100	6

Ejtőernyősökre

Lőtávolság méterben	100	200	300	400	500
A célpontáthelyezés mértéke ejtőernyős alak nagyságban	Lába alá	1	2	3	4

Az előretartás nagyságát repülőgépekre és helikopterekre méterben vagy géphosszban, ejtőernyősökre alakban határozzuk meg.

Ejtőernyősökre történő tüzelésnél a golyószórás a célpontot az ejtőernyős alak közepétől az ereszkedés irányába helyezze át.

Oldal

I. Fejezet:	Általános tudnivalók	3
	A golyószóró rendeltetése, harcászati jellemzése	3
	A golyószóró rövid szerkezeti és működési leírása	4
II. Fejezet:	A golyószóró szét- és összeszerelése	6
	A golyószóró részleges szétszerelése	6
	A golyószóró részleges összeszerelése	10
	A golyószóró egyes részeinek teljes szétszerelése	12
	A golyószóró egyes részei teljes szétszerelés utáni összeszerelése	17
III. Fejezet:	A golyószóró részeinek, szerkezeteinek, tartozékainak és töltényeinek rendeltetése, szerkezeti felépítése	20
	A golyószóró részeinek és szerkezeteinek rendeltetése, szerkezeti felépítése	20
	A golyószóró tartozékai	31
	A 7,62 mm-es 1943 M élestöltények	33
IV. Fejezet:	A golyószóró részeinek és szerkezeteinek működése	35
	A golyószóró részeinek és szerkezeteinek helyzete töltés előtt	35
	A golyószóró részeinek és szerkezeteinek működése töltés közben	36

	Oldal
A golyószóró részeinek és szerkezeteinek működése tüzelés közben	37
Tüzelés közben előforduló akadályok és azok elhárítása	40
V. Fejezet: A golyószóró karbantartása, tárolása és megóvása	42
Általános tudnivalók	42
Fegyverkarbantartó anyagok	43
Tisztítás és kenés	43
A golyószóró és a töltények tárolása, megóvása	46
VI. Fejezet: A golyószóró megvizsgálása, lövészethez való előkészítése	47
Általános utasítások	47
A golyószóró megvizsgálása a munkásőrök és rajparancsnokok által	48
Szakasz- és annál magasabb beosztású parancsnokok által végzendő megvizsgálás	49
Az éles töltények megvizsgálása	52
A golyószóró előkészítése lövészethez	52
VII. Fejezet: A golyószóró löszabatosságának ellenőrzése és belövése	53
Általános utasítások	53
A löszabatosság ellenőrzése	54
A golyószóró belövése	56
VIII. Fejezet: A golyószóró tüzelési fogásai	57
Általános szabályok	57
A tüzeléshez való felkészülés	61
A tüzelés	63
A tüzelés beszüntetése	67
Feltámasztott golyószóróval fedezék mögül történő tüzelés fogásai	71

	Oldal
A menet közben történő tüzelés fogásai	73
Járműről történő tüzelés fogásai	75
A légi célra való tüzelés fogásai	76
MELLÉKLETEK	79
1. Melléklet: A golyószóró főbb adatai	81
2. Melléklet: A lövedékek átütő hatása	82
3. Melléklet: Alaplőtáblázat	83
4. Melléklet: A középső röppályák irányzójával feletti magasságai	84
5. Melléklet: Szórási adatok	85
6. Melléklet: Egyes célok leküzdéséhez szükséges tölténymennyiség	86
7. Melléklet: Előretartás oldalszél illetve oldalirányú célmozgás esetén	87
8. Melléklet: Előretartás mértéke légi célokra	88

HIBAJEGYZÉK

A 7,62 mm-es RPK golyószóró leírása és kezelési szabályai c. szabályzathoz

Hiba helye	Hibás szöveg	Helyes szöveg
4. oldal 1. sor	600 percenként	600 lövés percenként
11. oldal c) pont 3. sor	feljelle	lefelé
22. oldal 6. bek. 3. sor	kivezetésére	kivetésére
22. oldal alulról 4. bek. utolsó sor	(0)	(0 $\overline{A}$)
32. oldal 1. bek. 4. sor	golyószóró	golyószórócső
41. oldal középső oszlop 3. beosztás utolsó sor	besűrűsödés -5 és +5 C ^o	besűrűsödés -5 és +50 C ^o
43. oldal 3. bek. 2. sor		a második „c” törlendő
45. oldal 40(c) pont		49. Gépjárművön vagy más szállító járművön a golyószórós a térde között függgőlegesen tartsa fegy- verét.
46. oldal 48. pont befejezése után	a 49. pont kimaradt	
50. oldal 63. pont 1. bek. 3. sor	szárazta	szárazra
59. oldal 90. pont 2. bek.	adottságait	adottságait
62. oldal 95. pont utolsó sor	le	be
82. oldal középső oszlop 2. sor	pöncéltörő-	páncéltörő-